

Taxa postala
plátitá in num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, str.
Baron L. Pop

10. Telefoa: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„UJ KELET“ a transilvianiai és
bánáti zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkjeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓ NAPILAP

**Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, R.**

Ára 5 lej

Director responsabil-Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc. Adminisztratív
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura. Registrul publicatundez
periodice No. 43, Dos. 889. 1929.
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Szerda, szeptember 6.
1939—5699. Évi 21.
XXII. évfolyam, 201. szám.

Kedden háromszor is bombázták Berlint

Megindult a francia támadás a Siegfried-vonal ellen

Angol és francia repülők bombázták Aachent és Wilhelmshafent. A németek gyorsan nyomulnak elő Lengyelországban

Oroszország mozgósított több korosztályt

ZÜRICH, szeptember 5. (Inf.) Zürichi jelentés szerint Berlin ellen hétfőn légitámadást hajtottak végre. A lengyel repülőgépeknek sikerült átrepülniök a határmenti légvédelmi övön. Hír szerint hétfőn háromszor hajtottak végre légitámadást Berlin ellen, de ezidőig nem sikerült tisztázni, hogy milyen nemzetiségi repülőgépek vettek részt a támadásban.

BRÜSSZEL, szeptember 5. (Rador.) Egy francia és egy angol repülőgéppel álló raj légitámadást hajtott végre német terület ellen Aia-la-Chapelle közelében. A Stefani ügynökség jelentése szerint francia-angol légi-raj bombázta kedden reggel Aachen város környékét. A bombák robbanása Eupenben hallható volt.

STOCKHOLM, szeptember 5. (Dumap.) A svéd fővárosból érkezett hír szerint a francia csapatok három kilométernyire hatoltak be német területre. A hadműveletek főleg a Rajnvidéken folynak.

Megkezdődött a német partok blokádja

London, szeptember 5. (Rador.) Kedden megkezdődött a német partok angol blokádja. Ugyancsak kedden angol repülőgépek bombáztak egy német csatahajóra.

Elsüllyesztett német hajó

Montevideo, szeptember 5. (Rador.) Az Aja angol csatahajó Rio Grande kikötő bejáratánál elsüllyesztette az Olinda német teherhajót. A hajó személyzetét elfogták a

Saint Gerald angol hajó fedélzetén Montevideoba szállították.

Még nem dörögtek el a fegyverek a nyugati fronton?

Berlin, szeptember 5. A Stefani jelenti: Mértékadó német forrás szerint kedd reggel 9 óráig egyetlen fegyver sem dörögött el a nyugati fronton. A harci tevékenység kizárólag a wilhelmshaveni és kukhaveni kikötők elleni angol légitámadásban merült ki.

Kattowitz elesett?

ROMA, szeptember 5. A Stefani berlini híradás alapján jelenti, hogy a német csapatok kedden elfoglalták Kattowitzot és Königschüttét. A sziléziai iparvidéket nagyrészt megszállták a németek. Az ipari üzemek — jelenti a Stefani — ép állapotban kerültek a németek kezére.

A lengyel nők vették át a rendfentartást

Varsó, szeptember 5. A lengyel városok közlekedésének irányítását és a rendfentartást a nők vették át, a hadbavonuló férfiak helyett, összesen kétféle nő állították szolgálatba, akik egyben a hidakat és a pályá-

udvarokat is őrzik. Varsó, szeptember 5. Egy lengyel lovasdandár támadást intézett a németek páncélos és gépkocsi osztagai ellen. A támadás során számos harciskocsit zsákmányoltak.

A lengyelek behatoltak Kelet-Poroszországba

Varsó, szeptember 5. (Rador.) A lengyel főhadiszállás hadijelentése: Szeptember 3-ról 4-re virradó éjszaka és szeptember 4-én több bombatámadást szenvedtek el a Varsó környékén levő üdülőhelyek. Délután Varsót érte a légitámadás. A számos támadás alatt nyolc repülőgépet vesztettek a lengyelek.

támadást intéztek a lengyel főváros periferiái ellen. A német gépeket lengyel vadászgépek vették üldözöbe és ugyanakkor a léghárító ágyuk is működni kezdtek, összesen 30 német repülőgépet véve tűz alá, amelyek közül 3-at leterítették. Az áldozatok száma ezidőig nem ismeretes. A németek gyújtóbombákat is dobtak a lengyel fővárosra.

Szárzföldön délnyugaton nagy harcok folynak. Pomeránia felső részén ki kellett üríteni Bidgost és Grudziaz helységeket. Egy lengyel lovasrezdnek Kovalaven közelében sikerült behatolnia Kelet-Poroszországba. A német csapatok rendetlenül vonulnak vissza. A lovasrezd német területen vonul előre.

Hétfőn reggel 9 óra 40 perckor 50 német bombavető repülőgép támadást intézett a sidlovieci állomáson veszteglő Vöröskereszt vonat ellen. A német gépek alacsonyban repülve, géppuskatűz alá fogták a Vöröskereszt-vonatot, amelynek egy részét megsemmisítették. Kedd reggel hét órákor hangzott fel az első riadójel Varsóban.

A hétfő délután öt órákor történt német légitámadás során két német gépet lőttek le a lengyel légvédelmi osztagok. Az egyik gép a Prága városnegyedben, a másik a Visztula jobbpartján zuhant le. Tegnap reggel újabb két légitámadást jeleztek Varsóban. Az elsőt 9 órákor, a másodikat 10 órákor.

Varsó, szeptember 5. (Rador.) A Havas iroda jelentése szerint német repülőgépek tönkrelítették a 250 lakosu Chnieluch falut.

Gázt használnák a német repülők

Légiküzdelem Varsó fölött

Hétfőn délután nagy légiküzdelem folyt le Varsó fölött. Német bombavető gépek

London, szeptember 5. (Rador.) A lengyel nagykövetség közleménye szerint Varsóból hivatalosan megcrösitették azt, hogy a lengyel területeket bombázó német

repülők mérges gázokat is használtak. Hivatalos megállapítás szerint a német bombavető iperittel és egy eddig még ismeretlen anyaggal töltött ballonokat használnak.

Munkában a német agensek

Varsó, szeptember 5. (Rador.) A Pat ügynökség jelentése szerint a hatóságok felhívták a lakosság figyelmét, hogy német részről különös módon igyekezzenek befolyásolni azoknak a lakosoknak hangulatát, akiknek rokonai a fronton harcolnak. Ismeretlen egyének táviratokat nyújtanak át ezeknek a személyeknek, amelyben bejelentik, hogy a fronton harcoló hozzátartozójuk meghalt. A táviratok átadói minden

esetben eltűntek. A hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak az ügyben.

Leterített német repülők

Párizs, szeptember 5. A Havas távirati iroda jelenti Varsóból a Pat lengyel távirati iroda alapján: A német repülők gyújtóbombát dobtak egy gyárépületre, négy varsói házra, valamint a villamoskocsiszinre. A Varsó elleni repülőátadás során a lengyel léghárító ágyuk több német repülőgépet leterítették. A Pat lengyel távirati iroda megcáfolja a „Berliner Zeitung am Mittag“ című lapban megjelent hírt, amely szerint egy lengyel gép fegyver mellett mérgezőgázzal töltött bombákat és dum-dum lövegeket találtak volna.

Százegy kilométert nyomultak előre a német csapatok

Berlin, szeptember 5. (DNB.) A londoni lengyel nagykövetség közölte az angol sajtóval és az angol kormánnyal, hogy a lengyelországi támadások során a német repülőgépek mérgezőgázokat alkalmaztak. Fel vagyunk hatalmazva annak közlésére — jelenti a német távirati iroda —, hogy egy újabb manőverről van szó, amely arra irányul, hogy német atrocitásokról szóló hamis híreket hozzanak forgalomba.

Csapatunk, amelyek Kulm mellett a Führer szemeláttára keltek át a Visztulán, a folyó keleti partján folytatják előnyomulásukat. A keletporoszországi csapatunk kemény harcok árán elfoglalták a mlavai erődítéseket. A legyőzött ellenség visszavonul. A hadiflotta rendszeresen végzi mozdulatait a part biztonságának fedezésére. Légi haderőnk uralják Lengyelország légitérét. Negyven repülőgépet semmisítettünk meg, közülük 15-öt légiharckociban.

A DNB a német főhadiszállás következő hivatalos jelentését közli:

A német hadijelentés

Szeptember 4-én a keleti német hadsereg megsemmisítette az ellenség ellenállását és az összes frontokon folytatta az előnyomulást. Az ellenség rendetlenül vonul vissza és keleti része komoly veszteségeket szenvedett. Csapatunk számos foglyot, gazdag hadizsákmányt ejtettek. Csetochovától délkeletre a hetedik lengyel hadosztályt megtizedeltük és parancsnokságát elfogtuk. Délén a német hadsereg Krakko irányában üldözi az ellenséget. A Skava tartományt átletük, északon elfoglaltuk Jabrinót. Az ellenség sietve üríti ki a felső kelet-sziléziai ipari vidéket. Csapatunknak sikerült átkelniük a Warthe folyón. Északon a korridorban elzárt lengyel hadsereg kétségbeesetten igyekszik áttörni a vasgyűrűt. A grandenzi erődítményeket bevettük.

Folyik az előnyomulás

Berlin, szeptember 5. A DNB jelenti: A keletporoszországi német csapatok, amelyek a Visztula keleti partján Garudenztól délre vonulnak előre, elfoglalták Rehden város környékét. Azok a csapatok, amelyek Kulmnál keltek át a Visztulán, gyors iramban haladnak előre délkelet felé. A Mlawa közelében súlyos harcok során vereséget szenvedett lengyeleket déli irányban szorítják vissza.

A DNB ügynökség jelentése szerint a Lodz melletti csatában a német bombavetőraj négy lengyel bombavetőt és két vadászgépet semmisített meg. A német vadászgépek megtámadtak egy felszállásra készülő lengyel légi-rajt, kilenc gépet használhatatlanná tettek. A német légi-raj minden veszteség nélkül tért vissza felszállási helyére.

Német repülők London és Párizs felett

Párizs, szeptember 5. A Havas ügynökség a francia főhadiszállás hármasszáma, szeptember 5-ről keltezett jelentését közli: „A mozdulatok tervszerűen folynak az összes földi, tengeri és légi haderőknek“.

lentése szerint a riadójelekkel egyidőben motorkerékpáros osztagok robotgok végig az angol főváros utcáin, fűtőjelekkel figyelmeztetve a lakosságot a közeledő veszélyre. Az emberek álmukból felriadva, igyekeztek biztos helyre menekülni. Reggel félnégy órákor szóltak meg a veszély elmúlását jelző szirénák.

Német repülők London és Párizs felett

Párizs, szeptember 5. A francia fővárosban az elmúlt éjjel 3 óra 39 perckor megszólaltak a szirénák, jelezve, hogy német gépek közelednek Párizs felé. A lakosság rendben és nyugalomban követte a légvédelmi utasításokat. A veszély elmúlását jelző szirénabugások reggel hét órákor hangzottak fel.

A németek meg vannak elégedve

London, szeptember 5. A hétfőről keddre virradó éjszaka három órákor másodszor hangzottak fe Londonban a repülőátadását jelző riadójelek. A Reuter távirati iroda je-

Berlin, szeptember 5. A DNB jelenti: Az ellenségeskedések első három napján a német csapatok 101 kilométeres mélységben nyomultak előre Lengyelország területén. Egyes csapatok 30 kilométert tettek meg naponta az elképzelhető legrosszabb utakon, miközben le kellett küzdeniök az ellenség szakadatlan ellenállását. A légi haderők (Folytatása az ötödik oldalon.)

Hogyan segítheti az angol-francia koalíció Lengyelországot

A nyugati hadszíntéren, vagy a tengeren lesz a döntő csata?

Bucaresti, szeptember 5. A Semmalul mai számban katonai munkatársa tollából a következőket írja:

Liddell Hart, a híres angol katonai író, állapítja meg könyvében, hogy az új háború sokkal nagyobb felfordulást fog előidézni, mint az előző. Ez a háború zavarral fog kezdődni és káosszal végződni.

A kezdetet láttuk. Milyen katasztrófák következnek még? S közülük hányan fogjuk meglátni a háború végét? Olyan időben élünk, midőn a próféciák, a jóslatok nem lehetőségek. Századokon át, egészen 1914-ig, a háború viszonylagosan egyszerű kérdés volt, amely lehetővé tett többé-kevésbé alapos számításokat arról, hogy meddig tart és ki fog győzni. A technikai tényező azonban az újabb háború során oly tulnyomó mértékben nyomul előtérbe, hogy az emberek számításaiba tulságosan sok „ismeretlen” csúszik.

A gépek: az aviatika, a tankok, az automata fegyverek forradalmasították a hadi tudományt. Liddell Hart fejtegeti fentebb említett könyvében, hogy az ismeretlenül való félelem sodorja a nemzeteket békében a szakadékba és ugyanez teszi azt, hogy háború alatt összeomolnak hadseregek. A technikai tényező, amely az elmúlt háború négy esztendejében szemmel láthatóan egyre inkább érvényesült, teljesen az anyag hatalma alatt tartja az új háborút. Szinte úgy tűnik, hogy ezáltal a gép kezdte el a nagy offenzívát, hogy legázolja megteremtőjét és hogy az ember és civilizációja el fognak pusztulni a szörnyű gépektől, amelyeket feltalált.

Csakugyan, a tökéletesített hadigépek mellett a gépesítés jegyében áll egymással szemben a nyugati fronton a két erődítési vonal: a Maginot és a Siegfried vonalak, amelyek állítólag bevehetetlenek.

Ilyen körülmények között természetesen felmerül a kérdés, hogy a háború főszíntere nyugaton lesz-e, mint 1914-ben volt. Gamelin és Gort tábornokok vezénylete alatt, vagy a keletre tevődik át? A Maginot vonal végigvonul a határmentén, Svájtól kezdve, egészen Belgiumig. A föld mélységébe beidozott védelmi vonal ez, amelyet hatalmas betonépítmények jóval a front mögé hosszabitanak meg. Nemcsak munitiót és élelmet, de jelentős számú katonaságot is oltalmaznak ezek az erődítmények.

A Siegfried vonal Franciaország, Belgium és Hollandia határainak mentén vonul végig. Erdőkön, völgyekben, fensíkokon vonul el, felhúzódik a hegycsúcsokra a Saar-vidéken, majd a Vogézekben folytatódik, amelyek hatalmas természetes erődítményt képeznek. Háromszáz méteres mélységben a Rajna választja el egymástól a Maginot és Siegfried vonalat.

El vonalnak egyik, vagy másik részről való megtámadása szörnyű áldozatokat követelne. Márpedig Franciaország és Németország közös határát ezek a vonalak erősítik meg. A francia határ többi részén semleges államok állanak: Belgium, Svájc és Olaszország, amelyhez a német határon még Hollandia járul.

Lengyelországnak nem lévén közös határa Franciaországgal, csak oly módon volna segíthető, ha angol-francia csapatokat tennék partra Gdyniában, a korridoron. Ezért ártanak a németek megteremteni az összeköttetést a korridoron át Kelet-Poroszországgal, hogy a korridor elvágják. Másrésztől a csapatoknak Gdyniában való partraszállítása igen nehezen volna megvalósítható, mert ez a művelet hosszú partvonalat igényel. A korridor szűk volta folytán azonban a csapatok partraszállását könnyen az ellenséges tüzés és repülőgépek bombázása alá foghatják, ami súlyos veszteségekkel járna, vagy éppen megakadályozná a partraszállást.

Egyrészt tehát Lengyelországban a part nem teszi lehetővé a csapatok szállítást, másrészt nyugaton erődvonalak állanak egymással szemben. Németország határának az Adriai tengeren, vagy más tengereken való elérése ugyancsak nem valószínű megmértéppen, mint egyes országok semlegességének megsértésével, vagy pedig oly módon, hogy új államok csatlakoznak az angol-francia szövetséghez. Ilyen körülmények között nincs kizárva tehát, hogy a tűz tovább terjed. A szemben álló seregek nyilván igyekeznek már kezdetől fogva jelentős csapatot mérni egymásra, hogy az ellenfelet elkedvetlenítsék és megkísérlik nem annyira közvetlen támadás útján bevenni az erődítményeket, mint inkább raffinált eljárások segítségével, meglepve az ellenfelet és kihasználva annak terveit.

Ha elfogadjuk a hipotézist, hogy más országok is bekapcsolódnak a háborúba, úgy Hollandia partja kiválóan alkalmas csapat- és szállításokra. Svájjal kapcsolatosan néhány évvel ezelőtt sokat beszéltek arról, hogy a németek Svájc északi részén át szeretnék előretörni Franciaország felé. Ugyanez az út visszafelé nehezen járható hegyeken vezet. Az Észak-Olaszországon való áthaladás az Alpok kétszeres megmászását tenné szükségessé, ami igen nehéz volna, különösképpen azért, mert 10—15 nap múlva a hó be fogja fujni a szorosokat.

Hogyan fogja ilyen körülmények között az

angol-francia koalíció Lengyelországot segíteni? Egyelőre a lengyel-német háború teljes erővel folyik. A németek még csak egyes helyeken érték el a lengyelek védelmi vonalát, amely az ország belsejében vonul el. Mindenesetre tény, hogy a németeknek igen kedvező támadási bázisuk voltak. Csehország likvidálása lehetővé tette Németországnak, hogy a hadműveletek sulypontját a Balti tengertől a Kárpátok és a Szudeta-hegység északi hágóira tegyék át. Innen Posen és Krakkót közvetlen veszély fenyegeti. Az Oroszországgal való egyezmény módot nyújtott Németországnak arra, hogy a

A bukarest—varsói repülőjárat utolsó gépét német légitámadás érte

Értetlenül került haza! a személyszállító „Lares”-gép

Bucaresti, szeptember 5. A főváros és Varsó közötti repülőjáratot az események következtében már a háború első napján be kellett szüntetni. Az utolsó román gép — amelyet nem értesítettek idejében — csak a csodával határos módon menekült meg.

A Lares román polgári repülőársaság Bucaresti—Varsó járatának gépe csütörtökön reggel a rendes időben indult el Varsó felé. Pavlovski repülőkapitány által vezetett gép megérkezett a csernovici repülő térre, de miután ottan semmilyen utasítás nem várta, természetesen tovább folytatta Lemberg—Varsó felé útját. Alighogy el-

indult Lembergől rádióüzenetet kapott, hogy térjen vissza, mert a lengyel fővárosban német repülőátmadást várnak.

Alig szállt le a gép a lembergi repülőtéren, amikor a város riadószirénái a német repülő támadását jelezték. Német repülőgépkülönítmény tünt fel, amely teljes sebességgel tartott a repülőter felé. A légitámadás során a német repülőgépek több kiskaliberű bombát dobtak le, amelyek nagy károkat okoztak. A román gépnek azonban sikerült sértetlenül menekülnie és este hét órákor épségben érkezett vissza Bucarestbe.

Egyiptomba vezényelték a palesztinai angol haderőt

A zsidó hadsereg megszervezésének okai

Jeruzsálem, szeptember 5. A Zsidó Távirati Iroda jelenti: A Palesztinában állomásozó angol haderőket, két zászlóalj, Egyiptomba vezényelték át. Valószínűnek tartják, hogy a libiai határ közelében helyezik el a csapatokat. A csapatszállításoknál több száz zsidó gépkocsit vettek igénybe. A Palesztinában állomásozó légi osztagokat is Egyiptomba helyezték át.

Hír szerint az angol csapatoknak Palesztinából Egyiptomba való áthelyezése következtében a kormány nyomában mozgósítani akarja az összes zsidó segédrendőröket, számszerint huszezer embert. A zsidó segédrendőrség tartaná fenn a rendet és a biztonságot az országban.

A kormány és a jisuv vezetői között napok óta folynak a tárgyalások, amelyeknek középpontjában az országvédelem kérdése áll. Ezeknek eredményéről — a zsidó

haderő létesítéséről — tegnap beszámoltunk. A kormány azzal a tervvel is foglalkozik, hogy kivételes kormányzati rendet vezessen be az országba, mielőst annak szüksége mutatkozik.

Beavatott körök tudni vélik, hogy a háború kitörése következtében szabadlábba helyezik mindazon egyéneket — zsidókat és arabokat — akiket politikai okokból tartóztattak le, kivéve azokat, akiket idegen hatalom szolgálatában kifejtett tevékenységért helyeztek vád alá.

A telavivi hajózási és légi magántársulatok közölték, hogy a földközvetleni közlekedést még nem szüntették be.

A jeruzsálemi német és olasz konzulátusok felszólították nemzsidó polgáraikat, hogy haladéktalanul jelentkezzenek. Számos keresztény német hagyta el Palesztinát és tért vissza Németországba.

Hatvanöt gabonatarolót építettett a kormány

A „sziloz”-ok berendezése és jelentősége

Bucaresti, szeptember 5. Az 1937. évi mezőgazdasági kongresszust II. Károly király Ófelsége megtisztelte legmagasabb látogatásával és beszédében kihangsúlyozta, hogy a mezőgazdasági termelés fejlesztése és konszolidálása érdekében gabonatarolók „szilozok” építésére van szükség az ország fontosabb mezőgazdasági központjaiban.

Ófelsége legmagasabb kívánsága teljesült, mert a kormány ezeket a szilozokat nagyrészt már megépítette. Először 34 olyan gabonataroló sziloz épült, amelyeknek befogadóképessége 20 ezer vagon gabona. Ugyanezen idő alatt megtörtént a

versenyárgyalás 44 más sziloz építésére, amelyeknek befogadóképessége 25 ezer vagon lesz. Ezeket a munkákat a kormány már kiadta. Armand Calinescu miniszterelnök és Paul Teodorescu légügyi és tengerészeti miniszterek, C. Mihalopol mérnök főinspektor kíséretében, meglátogatta a funduleai, lehliui, sighireanui, ghimpai és márculesti munkálatokat. Rövidesen sor kerül a többi centrumokban épülő szilozok meglátogatására is. Az első 34 sziloz közel van a befejezéshez és még ez év folyamán átadják őket rendeltetésüknek.

A sziloz sokban különbözik a közértelem

Morva kapun át kezdje meg a benyomulást, megsemmisítve annak lehetőségét, hogy Lengyelország a tőle délre fekvő államoktól kapjon segítséget. Magyarország semlegességét biztosítva és uralva Bécsét és Prágát, Közép-Európa eme stratégiai pontjait, Németország felmérhetetlen támadási bázissal rendelkezik Lengyelországgal szemben, különösen a Ratibor—Drohobici ipari medencében. A német offenzíva csakugyan egyrészt Posen, másrészt a déli iparvidék ellen irányul. Ezek a műveletek lehetővé teszik azután, hogy kikerekítsék a frontot, elfoglalják a Németország felé való kijáratokat és megkíséreljék a lengyel visszavonulást elvágni. A Morva kapun való behatolással a német csapatok a fordítottját teszik meg annak az utnak, amelyen a szilavok haladtak északra délre való özőnlésükben.

A szárazföldi harci feltételek ilyen állása mellett Anglia minden valószínűség szerint a tengeren kísérel meg a döntő csata megvívását.

ben vett gabonarakaraktárok. A sziloz és a raktár között alapvető különbségek állnak fenn, úgy átvételi, átadási, mint kezelési és őrzési szempontból.

A sziloznak magas és meredek falai vannak és belső ürtartalma hasonló egy kútéhoz. Ezt a helyiséget „celulának” nevezik. Egy celula mélysége 20—25 méter között váltakozik, míg befogadóképessége 4-től 10 vagonig terjed. Viszont a megépítés szempontjából a raktár szélességben terjed ki, úgy, hogy ugyanazon mennyiség elraktározásához tízszeres területre volna szükség.

Még a tulajdonképpeni raktárban a beszállítás és kiszállítás többnyire az ember hátán történik, a mérlegelés pedig a tulajdonos saját mérlegével és ily módon kizárólag a saját felelősségére, a szilozokban mindezeket a munkálatokat mechanikusan végzik el. A szekerekből a gabonát hatalmas tölcéserekbe töltik, amelyek alatt automata mérleg van. Ezek a mérlegek ötezer kilogram súly lemérésére alkalmasok. Az áru tulajdonosa, vagy annak megbízottja, aki résztvesz a mérlegelésnél, jegyet kap, amelyre automatikusan rányomódik a megállapított súly. Itt ki van zárva egy véletlen, mint szándékos tévedés lehetősége. A mérlegelés után, miután a tulajdonos megkapja a jegyet az illetékes árról, a gabona a mérleg tölcéséből bizonyos futószalagokra hull, amelyek központi emelőáruhoz szállítják. Innen más csövek segítségével a gabonát a magasba szállítják és innen hull azután a cellákba.

Míg az egyszerű raktárban a tisztítás és osztályozás igen gyatrán történik, és hosszú időt igényel, a szilozokban több tökéletesített gép segítségével ezt a műveletet éppolyan tökéletesen hajtják végre, mint amilyen gyorsan. Az automatikus mérlegek jelzik a súlyt egy a tisztítás és osztályozás előtt, mint utána. A súlyvesztéses pontosan meg lehet állapítani. A szilozok tökéletesített szarítókkal vannak felszerelve és ezeknek segítségével a nedves gabona és különösképpen a kukorica minden hátrány és késedelmeskedés nélkül értékesíthető úgy a bel-, mint a külföldi piacon.

A szilozok saját villamos központjai, amelyek a szükséges gépezeteket mozgósítják, hozzák, elegendő energia-tartalékokkal rendelkeznek, hogy villanyvilágítással lássák el a környék falvait és hogy elősegítsék több kis gépesített mezőgazdasági és háziipar létrejöttét.

Számos előnye révén a szilozok nagy szerepet hivatottak betölteni a román mezőgazdaság fejlődésében és a földműves réteg életnivójának emelésében.

Aranyat akarnak mosni a Zazar-folyó medréből. Erdekes beadványt nyújtott be a napokban a minisztériumhoz Becea Mihály nagybányai lakos. Beadványában engedélyt kér, hogy a veresvízi bánya mellett, a Zazar vízből aranyat moshasson. Köztudomású, hogy miután a flotáció vize itt folyik be a Zazarba, a flotációból sok arany is kikerül a szennyvízzel együtt és úgy látszik, Becea érdemesnek tartja ennek a víznek a leülepedett iszapának a mosását aranykeresés céljából. Állítólag egy nagyobb tőkével rendelkező társaság az egész Zazar vízből való aranymosásra akar engedélyt kérni. A mezőgazdasági minisztérium a helybeli bányagazgatásnak küldötte meg Becea kérelmét, amely szeptember 7-re tüzött ki hatánapot a kérelem tárgyalására.

AZ 191

seregnek alkik bárkat, mégket az meg Fra a hads hivatott.

Elükön más néve jának” is ő kapott legtkéle nevezik

katonai sában Ge volt. A nemzetkő tábornok főbb par elnyerte napig

i. Napo parancsn

nia és a Az eg tábornok

gyakorla az olasz mint N olasz Al

Ebből legfőbb leoni str

kivülről rancsait és mind a paran

Gameli környez legyen.

egy évre Germain riummal

közül ne bornoko hadsereg

Zephirin hadsereg leonnak

Solferino Mauri nak, a

vendéke katonai a jelen

napig a A Stari korán

módon. zát tan

nél és vet olva

ahol 44 gezte e

Háro „Tirail madik

ezt a s legnehe szolgá

hadseri mert sz

1899-be ahol F együtt

A kö katonai táborno párizsi Joffre alelnök kévé lé az id hogy N semleg ország ról tan letesen szembe mányb

ját Jo jának” vérsajt

Az Gameli számu a csuc volt a épített szaki emelte 18 hón tetlen harci szen e névéhe cheni t nagyob

GAMELIN

Az 1914-es világháborúban a francia hadseregnek számos olyan fiatal tisztje volt, akik bár nem foglaltak el elsőrendű posztokat, mégis fényes hírnévre tettek szert. Ezeket az egykori fiatal tiszteteket bízták meg Franciaország polgárai, hogy vezessék a hadsereget, amely a haza megvédésére hivatott.

Ekkor Maurice Gustave Gamelin áll, akit más néven „Franciaország első számú katonájának” is neveznek. Hatvanhat éves korában ő kapott megbízást arra, hogy vezesse „a legtekélyesebb katonai gépezetet” — így nevezik a francia hadsereget a világ összes katonai szakértői —, amelynek megvalósításában Gamelin tábornoknak elsőrangú szerepe volt. A tábornok ezzel nemcsak nemzeti, de nemzetközi felelősséget is vállalt. Gamelin tábornok, akit az összes francia haderők legfőbb parancsnokává neveztek ki és aki ezzel elnyerte azt a címet, amelyet mind a mai napig Franciaország történetében csak I. Napoleon viselt, az európai háborúban parancsnoka lesz Franciaország, Nagy-Britannia és a szövetségesei szárazföldi haderőinek.

Az egész világ tekintete most Gamelin tábornok felé irányul. A legutóbbi olasz hadgyakorlatok harci témája ez volt: Mit tenne az olasz hadsereg, ha Gamelin tábornok, úgy mint Napoleon 1796-ban, megkísérelné az olasz Alpeket áthágását?

Ebből kiviláglik, hogy Gamelin tábornok a legfőbb szaktekintély akkor, amikor a napoleoni stratégiaőrül van szó. Búszke arra, hogy kívülről tudja Napoleon összes katonai parancsait és azoknak neveit is, akikhez a világ és minden idők legnagyobb hadvezére ezeket a parancsokat intézte.

Gamelin tábornokot már származása és környezete is arra jelölték ki, hogy katoná legyen. Párizsban született 1872-ben, tehát egy évre a francia-porosz háború után, a St. Germaine bulvárdon, egy a hadügyminisztériummal szemközt fekvő házban. Apai elődei közül nem kevesebben, mint ötven voltak tábornokok, egyik közülük már XVI. Lajos hadseregében teljesített szolgálatot. Apja, Zéphirin Auguste Joseph Gamelin a francia hadsereg főfelügyelője lett, miután III. Napoleonnak az osztrákok ellen vívott harcban Solferinónál súlyosan megsebesült.

Maurice kezdetben a Stanislas kollégiumnak, a szigorúan elit katolikus iskolának növendéke volt, amelyben kihangsúlyozottan katonai légkör uralkodott. Tanárainak egyike, a jelenlegi Baudrillart bíboros mind a mai napig a tábornok egyik legbensőbb barátja. A Stanislas kollégiumban a kis Maurice már korán fegyelmelni tanulta szellemét oly módon, hogy éjszakánként tíz bekezdés prózát tanult meg, ami nehezebb a költemény-nél és hetenként legalább egy filozófiai művet olvasott el. Ezután átment a St. Cyr-be, ahol 449 végzett közül mint kitűntett végzte el 1893-ban tanulmányait.

Három évi katonai szolgálat következett a „Tirailleurs Algeriens” algéri vadászok harmadik századában. Szándékosan választotta ezt a századot, mert meg akarta ismerni a legnehezebb szolgálatok egyikét. Katonai szolgálatának befejezése után három évig a hadsereg földrajzi szolgálatánál működött, mert szeretett vízfestési térképeket rajzolni. 1899-ben felvették a háborús kollégiumba, ahol Foch alezredessel, a későbbi marsallal együtt tanulmányozta a hadászatot.

A következő négy év folyamán különböző katonai feladatokat bízták rá. 1906-ban Joffre tábornok szányságára lesz, majd a hatodik párizsi hadtest parancsnoka. Amikor 1912-ben Joffre tábornokot a legfőbb háborús tanács alelnökévé nevezték ki, ennek kabinetfőnökévé lép elő. A francia fővezérkar már ebben az időben „tárgyalta” annak lehetőségét, hogy Németország meg fogja sérteni Belgium semlegeségét, hogy megtámadhassa Franciaországot. Gamelin tábornok erről a problémáról tanulmányt mutatott be, amelyben részletesen foglalkozott egy ilyen támadással szembeni védekezés eszközeivel is. A tanulmányban lefektetett tervek alkották az alapját Joffre későbbi híres „második instrukciójának”. Joffre tábornok már ekkor „vörös vérszettjeim egyikének” nevezte Gamelint.

Az 1914-es világháború során, amelyet Gamelin tábornok mint Franciaország első számú katonája küzdött végig, népszerűsége a csúcspontjára emelkedett. A háború után ő volt az, aki a Maginot-vonalat a tengerig építtette ki, aki a francia hadsereget a műszaki tökéletesség legmagasabb fokára emelte és aki a katonai szolgálatot egy évről 18 hónapra, majd két évre emelte. Rendíthetetlen bizalommal hisz a francia hadsereg harci készségeiben. Ami természetesen is, hiszen ez a hadsereg teljes egészében az ő nevéhez és munkásságához fűződik. A müncheni válság idején Gamelin tábornok a legnagyobb nyugalommal utazott Londonba,

hogy bejelentse a francia hadsereg készenlétét és hogy biztosítsa az angolokat arról, hogy képesek szembenézni bármilyen nehéz háborúval is. Ugyanazt mondta a tábornok 1936-ban Sarraut francia miniszterelnöknek, amikor a németek elfoglalták a Rajnavidéket és ezzel bevezették Európa életébe a nyugtalanság és bizonytalanság korszakát.

Gamelin tábornokot általában, mint minden politikai színezettől mentes egyéniséget jelölik meg. Tulajdonképpen ez az a jelleg, amit a francia nép tábornokaiban a leginkább megbecsül. Ma Franciaország egyetlen katonája sem szavaz, a politikai természetű kérdésekben pedig a hadsereget úgy ismerik, mint „la grande muette”-t, a nagy némát.

Különösen a mai időkben kívánja Franciaország azt, hogy a hadsereg néma legyen és csakis hivatásának éljen. Kétségkívül a legnépesebb és a leghivatásosabb összes katonái között Gamelin tábornok.

„A jó, ősz tábornok” — ahogy még nevezni szokták — nagyon csendes és szerény élet él.

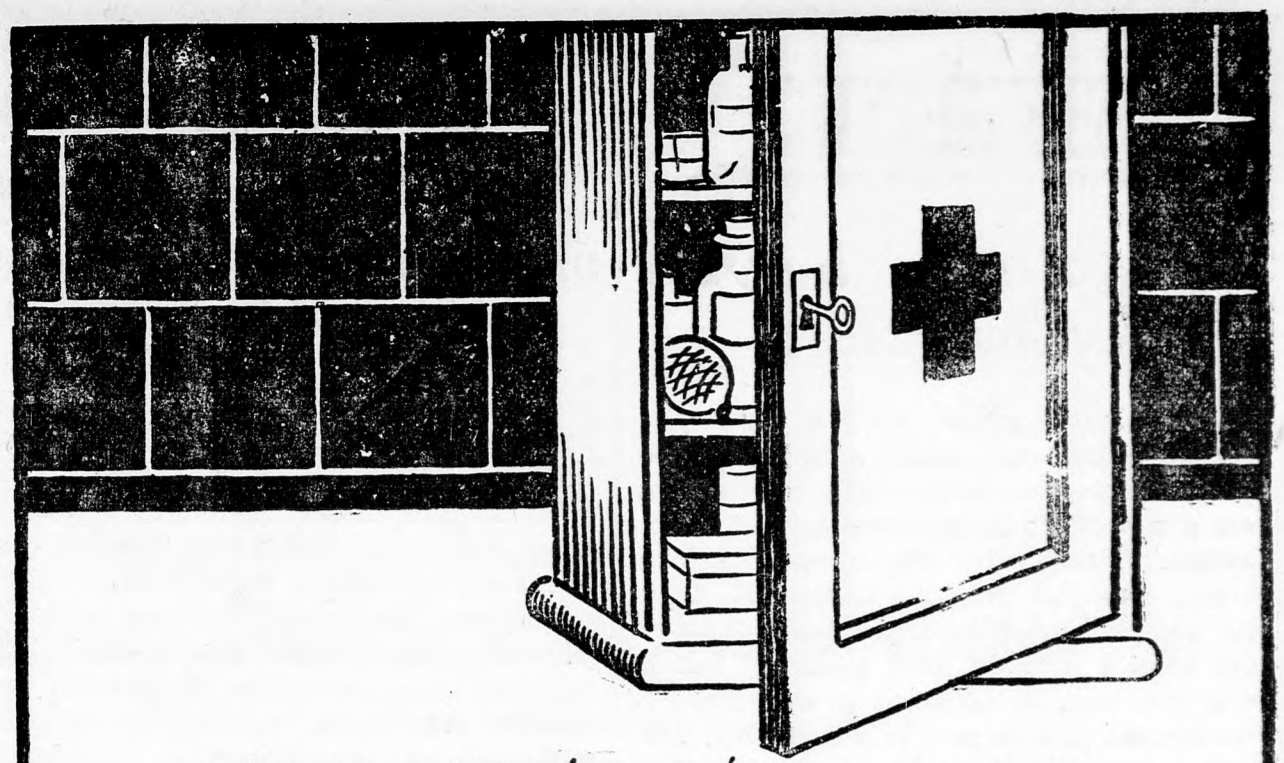
Mindennap már 9 óra előtt elhagyja az Avenue Hocheon levő harmadik emeleti lakását. A nagyvezérkar gépkocsiján a Boulevard des Invalides-beli régi épületbe megy, amely Napoleon sírjának arany kupolája mellett fekszik.

Gamelin tábornok este hét óráig dolgozik itt, látogatásokat fogad, tanácskozik, jelentéseket olvas és terveket dolgoz ki.

A francia hadsereg főparancsnoka bárkit fogad. Nyugodtan beszél, sohasem ideges. Hatalmas memóriája van. Azt mondják, hogy ismeri a francia határok közelében fekvő összes utakat és az ezredesi rangig név és arc szerint ismeri hadseregének összes tisztjeit. Tisztjeivel szembeni magatartásában megőrzi a „jóakaratu külösséget”.

Rendes körülmények között, az ünnepélyektől eltekintve, a tábornok sötét civilruhát visel. Kedvére vannak azonban a különböző vacsorák és találkozók, ahová meghívják. Szeret operába járni és régi zenét hallgatni. Ha este odahaza marad, olvas. Rendszerint politikai, néprajzi, katonai történelmi és politikai műveket. A térkép mind a mai napig egyik legfőbb szenvedélye marad. Igen kevés barátja van. Ezeknek egyike Pietro Badoglio. Olaszország marsallja. Gamelin csak ötvenöt éves korában nősült meg és nincsenek gyermekei. Gamelin asszony legfőbb szenvedélye: a katonai hadgyakorlatok.

Amidőn Gamelin tábornok az alpesi vadászok parancsnoka volt, ő is feltette a sit és

HIÁNYOS AZ ÖN HÁZIPATIKÁJA, ha nincs ott egy

FLY-TOX készlet, amely megóvja egészségét a legyek és élősködők által terjesztett baktériumok veszélyétől, ami az Ön egészségére végzetes hatáshoz annyi fertőzésnek volt már az előidézője! Pusztítsa el a legyeket, FLY-TOX-ot szórva a szobában. FLY-TOX egy pillanat alatt öli meg a legyeket!

katonáival együtt elment a hegyekbe. A sielés volt ifjúságának legkedveltebb sportja. Házának egyik poros sarkában pihen a si és a vízfesték.

„Hacsak egy pillanatra bizonyosak lehetnek a békében — mondotta nemrégiben az ősz tábornok — valószínűleg újból elővenném a vízfestéket és festenék”.

Franciaország első katonája ma csak hadseregére gondolhat, amellyel meg kell védenie hazáját.

— Hogyne adnék. Kívánja talán? Egyik bankban érdeklődtem: Teljes nyugalom, semmi pánik.

A börzén: a német-lengyel háború kitörése hírének első óráiban jelentősen estek az összes papírok. Azután fokozatosan visszazsemelkedtek az eredeti árfolyamokra. Csupán a feketebörzén stagnál az üzlet.

Ismerősöm, aki részletületeket bonyolít és aki az elmúlt márciusban a tönk szélére jutott, kijelentette, hogy az üzletek normálisan folynak tovább.

Általában az embereket a nyugalomnak az érzése uralja.

Kereskedő ismerősöm így jellemezte a helyzetet:

— Örültnek kell lennie annak, aki azt hiszi, hogy mi belekeveredhetünk ebbe a háborúba.

Diplomata ismerősöm:

— Mellettünk ég a ház. Nekünk nincs vízünk, sem oltógépünk arra, hogy az oltásnál segítsünk. Am azt minden körülmények között meg fogjuk akadályozni, hogy a tűz a mi házukra is átharapódzék...

Egy politikus:

— Fel vagyunk készülve és várjuk az események fejlődését. Semmi nem érhet bennünket váratlanul. Nincsenek pretencióink senkivel szemben. A békét szolgáltuk és fogjuk szolgálni a jövőben is. Küzdöttünk a világbékéért, ezután saját békénkért fogunk küzdeni. Egyetlen nemzetnek sem érdeke ezt a békét megzavarni...

Külföldi újságíró:

— Kétségbe vagyok esve. Nincs egy hírem, amit külföldre adhatnék. Unalmas nyugalom van ebben az országban...

Általában, az általános örültség közepette, amely úgy látszik a kontinens nagyrészt magával ragadta, a romániai polgárság nyugalomról és egészséges optimizmusról tesz tanúságot. (h. e.)

A hadviselő államok új pénzeket hoztak forgalomba. A német kormány, a háború finanszírozásának céljaira, ismét forgalomba hozta a tíz évvel ezelőtt forgalomból kivont Járadékmárkákat (Rentenmark) és így most már kétféle papírpénz van forgalomban. A lengyel kormány kivonta a forgalomból az ezüstváltópénzeket és helyettük papírváltópénzeket bocsájtottak ki. A francia kormány kivonta a forgalomból az ezüst 20 és tíz frankos, valamint a nickel öt frankosokat és helyettük ugyanilyen címletű papírváltópénzeket hoztak forgalomba.

Rendelet az új behívásokról

A nagyvezérkar 5-ik számú közleménye

Bucuresti, szeptember 5. A román nagyvezérkar 5. sz. közleménye:

Azoknak a tartalékosoknak leváltására való tekintettel, akik a gyakorlati időszakot befejezvé, haza kell térjenek, 1939 szeptember 5-i kelettel gyakorlatra behívjuk azokat a tiszteteket, altiszteket és legénységi állománybelieket, akik a következő megkülönböztetési csillagokkal és betűjelzésekkel ellátott sárga és vöröszíni behívó parancssal rendelkeznek:

1. Egy csillaggal, akármilyen bélyegzővel legyen ellátva.
2. Két csillaggal az AR 1, AR 2, AR 3, AS 1, AS 2, AS 3, AT 1, AT 2, AT 3, AU 1, AU 2, AU 3, AZ 1, AP 1 és BZ 1 jelzésűek.
3. Három csillaggal az AZ 1, BZ 1, CZ 1, DZ 1, DU 1, DU 2, DU 3, jelzésűek.
4. Négy csillaggal az AU 1, AU 2, AU 3, AZ 1 jelzésűek.
5. Öt csillaggal a CT 2, PZ 2, FA 1, FU 1, FU 2, FU 3, FR 1, FS 1, CL 1, CL 3 jelzésűek.

Mindezeknek a behívó parancsukban jelzett csapategységüknel és helyőrségüknel kell jelentkezni, tekintet nélkül arra, hogy ebben az évben már vettek-e részt gyakorlaton, vagy haladékat kaptak, vagy pedig felmentették őket a gyakorlatozás alól. Mindazokat, akik nem jelentkeznek csapategységüknel a behívó parancsukban jelzett időtartam alatt, katonai törvényszék elé állítják a katonai büntetőtörvénykönyv értelmében.

Bukarest és a háború első napjai

A főváros megőrizte nyugalomát és optimista

Bucuresti, szeptember 5. (Az Új Kelet tud.) A román főváros, amely hasonló körülmények között hisztériás láz rabja lett volna, most komoly nyugalommal figyeli az események folyását. Az idegességnek, a fejvesztésnek legkisebb nyoma sincs.

Nincsenek pártok és klikkek. Nincsenek háborús- és békepártok, nincsenek szemleparátiák. Az Uralkodó és a kormány józan és megfontolt magatartása és nyugalma az egész országra rányomta a bélyegét.

A sajtó nem vesztette el a fejét; a kávéházak sem lettek a rémhírek melegágyai. A kávéházi Konrádok korszaka nem virágzik, úgy, mint régen. Nincsenek egy-

mást hajszoló és tullicitáló rendkívüli kiadások, amelyek a rémhírek tömegét szórják a tömeg közé.

A hisztériájáról ismert bukaresti kávéházra rá sem lehet ismerni.

Az elmúlt márciusban riadalom volt: a tömegek megrohanták a fűszerkereskedőket, a bankokat. Napok alatt kifogyott a cukor, megdrágultak az élelmiszerek, a hitellete megbénult. A bankok alig győzték kifizetni a betéteket.

Ma: telefonon rendelék cukrot a fűszeres től: 15 kiló cukrot. Megkérdeztük: ha 50 kilót kérnék, adna?

HIREK

Nyugaton a helyzet változatlan

Azt hitte az ember, hogy a bélik júliusának a szemével, midőn a távirati iroda hadszíntéri jelentésében először elolvasta ezt a mondatot: Nyugaton a helyzet változatlan. A tulfeszítet idegek csak percek múlva engedték felfogni az aggyal, hogy ne m. Erich Maria Remarque háborús könyvét idézi a jelentés. Nem irodalmi műről van szó, nem is idézetéről a múlt háború borzalmai feltáró pacifista könyvből. Ezt nem írta mesélni nekünk, nem nyugodtan cigárettáza, polgári kényelmünk szabadidejében, csendes borongás közben elevenítjük fel Remarque leírása után a múlt szörnyűségeit. Nem Remarque tolla formálta kerékké ezt a teatrális hangzó mondatot. Nem. Ezt a német távirati iroda jelenti és mi írjuk le.

Az agyunk és elkínzott idegeink hosszú tusajából nagynehezben a jelen világháború bontakozik ki az elmúlt napok láosza: kitört a második világháború. A lepergett évek problémái, amelyek válmikor is előlértben voltak és amelyek elkínzották az idegeinket, elsöprödték életünk homlokteréből, hágy jelentéktelen semmiségeké zsugorodjanak össze a történelem lapjain. Nagy szavakat keresünk az események kifejezésére. Naponta többször leírjuk, hogy irtozatos orkán sodrába került az emberiség, amelynek következményei: „kiszámíthatatlanok”.

Magunk is érezzük, hogy a szótárban nincs megfelelő kifejezés arra, amit az emberi szeizmográf: az idegeink sokkal jobban felérzékennek. Hol van az a ragyogó tolla, borotvaélesesű publicista, aki fel tudná vázolni a megindult lavina utját? És hol van a földöntúli erejű varázsló, aki vissza tudná parancsolni a Pandora szelencéjéből lelkiismeretlenül szabadjára engedett pusztítás szellemét?

A világ felzaklatott idegei és lelke érzé, hogy egy küszöbhez érkezett, amelyet akarva-nemakarva át kell lépnie, maga mögött hagyva mindent, amit a civilizáció alkotott és belép abba a borzalomba, amit szintén a civilizáció zudított az emberiségére. Minden egyes ember érzé, hogy most olyan irtozatos sodrába került, amely rajta kívül álló erővel — talán lesepri róia mündaszt, amit évszázadok kialakítottak benne és amit civilizációnak neveztek. És valóhonnán az emberi lélek mélységes szakadékaiból felszínre hozzák a vad, féket nem ismerő, pusztító ösztönöket.

Erőnk utolsó megfeszítésével gondolatban bejárjuk az egész világot és mélységes letargiával még egyszer utóljára megszemléljük magunknak mindazt, amit eddig szépnek és jónak hitt az emberiség, az emberi agy és az emberi szellem évszázados alkotásait, amelyeket most a mérva fenyeget.

HALÁSZ ERZSÉBET.

— Rendesen folyik a román tengeri hajózás. Bucurestiből jelentik: A román hajózási szolgálat leszögezi, hogy a nemzetközi események ellenére az áruforgalom normálisan folyik az érvényben lévő utirányok szerint. A Földközi tenger keleti medencéjében szolgálatot teljesítő hajók rendszeresen indulnak és érkeznek és a román hajózási szolgálat hajói is a legnagyobb rendben közlekednek.

— Földrengést jeleztek Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Szeptember 5-ikén a Bucuresti megfigyelő szeizmográfja földrengést jelezett, amelynek középpontja Bucurestiből 150 kilométerre volt. A földrengés 15 perccel volt érezhető, ebből 3 percig erősebben.

— Négyezer ült börtönben — ismét lopott. Nagybányai tudósítónk jelenti: Ismét a rendőrségi fogdába került Berinde Anna rovtomultu tolvajná. Berinde Anna, aki a máramarosi Budháza községből való, évek óta Nagybányán tartózkodik és azóta a bányavárosban számtalan kisebb lopást követett el. Négyezer ült el már a bíróság lopás miatt. A napokban került ki a börtönből és most Borcutean Grigor iskolai igazgatótól 3000 lej értékű ruhaneműt lopott el. Miközben értesíteni akarta a ruhákat, a rendőrség elfogta. Beszállították a szatmári ügyészség fogházába.

Megszigorították a rekvirálási törvényt

Dr. Horvat rendőrkezes tájékoztató nyilatkozata a rekvirálási rendelet módosított fontosabb szakaszairól

Cluj, szeptember 5. A Hivatalos Lap (Monitorul Oficial) ezévi szeptember 2-i számában megjelent a rekvirálási törvény módosításáról szóló rendelet, amely rendkívül szigorú intézkedéseket tartalmaz az előző rekvirálási törvénnyel szemben. Eppen ezért a lakosság tájékoztatása végett dr. Horvat Iosif rendőrkezes magához kérette tegnap a lapok munkatársait, akik előtt behatóan ismertette az újonnan módosított rekvirálási törvény fontosabb szakaszait. A rendőrkezes mindenekelőtt a törvény 47. és 48. szakaszáról adott részletes tájékoztatót, amely a következőket tartalmazza:

„Mindazok, akiknek bármilyen természetű s az évi szokásos kimutatásokban nyilvántartott, rekvirálható tárgy van birtokában, és bármilyen uton értesítést kapnak arról, hogy jelentkeznük kell s ennek ellenére nem jelennek meg a megjelölt tárgyakkal a felülvizsgáló és osztályozó bizottság előtt, szigorú büntetésben fognak részesülni. A büntetés két hónaptól hat hónapig terjedő fogház és a rekvirálásra megjelölt tárgyak értékének 25—35 százalékos pénzbüntetése. Amennyiben a kimutatásban az illető tárgy értéke nincsen feltüntetve, úgy a százalékos pénzbüntetést az illető tárgy napi forgalmi ára után állapítják meg.”

Ugyancsak a büntetés maximumában részesülnek azok is, akik megrongált tárgyakkal jelentkeznek a bizottság előtt, anélkül, hogy azt rendbehoznák. Háború idején a büntetés hat hónaptól egy évig terjedő fogházbüntetést és az illető tárgyak értékének 30—40 százalékos pénzbüntetést írja elő a módosított törvény.

A módosított rekvirálási törvénynek ezeket a szakaszait a jelenlegi rendkívüli körülményekre való tekintettel a hatóságok a legszigorúbban fogják alkalmazni és ezért dr. Horvat Iosif rendőrkezes a lapok útján is felszólít mindenkit, hogy a saját érdekében teljesítse kötelességét, mert ellenkező esetben a vétkesek hadbíró-ság elé kerülnek. Kifejtette azután a rendőrkezes, hogy akiknek a jegyzékben felvett rekvirálható ló, lószerszám, autó teherautó, motorbicikli, bicikli, vagy szekér van birtokában és felszólítást kapnak a rekviráló bizottságtól a bemutatásra, legyen a felszólítás akár a rendőrségtől, akár más hatóságtól kelteve, haladéktalanul jelenjenek meg a jelzett tárgyak bemutatása végett annál is inkább, mivel megemelés esetén a hatóságok semmiféle elnézéssel nem lesznek a jövőben.

Igen sokan akadtak az utóbbi időben, — mondotta a rendőrkezes — akik kész akarva elrontották autójukat, kivették belőle a jó alkatrészeket s azokat rosszal cserélték fel, mások pedig eldugták az autójukat, vagy pedig más városba küldték s a beidézésre azzal válaszoltak, hogy ilyen és ilyen okok miatt nem tehetnek eleget a felszólítási parancsnak.

A fentebb említett törvényrendelet szigorúságára való tekintettel — fejezte be nyilatkozatát dr. Horvat rendőrkezes — újolag és jóakarattal figyelmeztetek minden érdekeltet, hogy a kapott felhívásra azonnal jelenjenek meg annál a hatóságnál, ahonnan a felszólítást kapták és ugyanakkor vigyék bemutatásra magukkal a felhívásban megnevezett és rekvirálásra kijelölt tárgyakat is.

Nagy könyvsiker! Biztos filmsiker is! Ezt csak a ROYAL slágermozgó adhatja!

Erich Kästner több kiadást elért könyvének filmváltozata

Három ember a hóban

Az Alpokban lejátszó szellemes, ötletekben bővelkedő világláték. Filmben eddig nem látott si-jelenetek.

Főszerepek: ROBERT YOUNG, MARY ASTOR, FRANK MORGAN.

Jegyzze meg a premier napját! Pénteken a ROYAL slágermozgóban.

Ma, szerdán általános közkiadvántra! GIBRA LTA, főszerepekben VIVIAN ROMANCE és ERICH von STROHEIM.

— Kolozsvár környéki munkással azonos a kolozsvári állomási váróteremben talált ismeretlen halott. Tegnap hajnalban a kolozsvári vasútállomás III. osztályú várótermében középkorú, ismeretlen falusi ember holttestére akadtak az utasok. A kiszállított rendőri bizottság, illetve a rendőrorvos megállapítása szerint a falusi embert szivromham ölte meg. Holttestét beszállították a törvényszéki bonctani intézetbe, míg a rendőrség megindította a nyomozást a holttest személyazonosságának megállapítása céljából. Ennek során megállapították, hogy a váróterem ismeretlen halottja Marin Stefan Vaduva Valcea megyei Creteni községbeli munkás, aki az utóbbi időben súlyos betegen lézengett Kolozsváron. A hatóságok a tragédiáról azonnal értesítettek hozzátartozóit.

— Wald Renée, zeneakadémiát végzett diplomás zongoratanárnő, megkezdte a tanítást. Jelentkezni lehet: Str. Octavian Goga No. 7, II. em.

— Visszahelyezték a nagybányai piacot. Nagybányáról jelentik: Több mint egy évvel ezelőtt Nagybánya polgármestere a kispiaconról és a cinteremből kihelyezte a piacot a Szénatérre. Az akkori polgármesternek ez a ténykedése teljesen megbénította a város szívében nagy adót és béreket fizető kereskedők forgalmát, de ezenkívül a vásárlóközösséget arra kényszerítette, hogy kilométereket gyalogoljon a ház szükségletére történő bevásárlásokért. Hiába volt minden közbenjárás, emlékratküldés, míg végre dr. Racoți került a polgármesteri székbe, akinek első intézkedése közé tartozott a piackérdés rendezése. Először arról volt szó, hogy kikövezik a kispiacon és csak azután hozzák vissza a vásárokat, de később kiderült, hogy ez anyagi miatt egyelőre elmarad, azonban a vásár addig sem maradt a Szénatérre, tehát a polgármester úgy intézkedett, hogy már keddtől kezdve a napipiac a kispiacon legyen, a hetipiacokat pedig a kispiacon, az iskolatérre, a cinteremben és a Minorita-közbén tartásuk meg. A piac visszahelyezésének híre nagy örömet váltott ki a város polgársága körében, csak a Szénatér körül lakók méltatlankodnak most, akiknek természetesen nem érdekük, hogy a piac elkerüljön tőlük.

— Befejeződtek a társadalmi szolgálat kolozsvári tanfolyamai. A társadalmi szolgálat osztágnak megalakulására szolgáló tanfolyamok, amelyeket a kolozsvári fiutanképző intézetben tartottak meg, befejeződtek. Az egy hónapja nyílt tanfolyamokat 81 jelentkezőből 79 látogatta végig. A befejező ünnepségen a társadalmi szolgálat helybeli vezetőjeként Hatjeganu Iuliu egyetemi tanár beszélt, majd az Országgyűlés szamos-tartományi parancsnoka, Popa Athanasiu szólalt fel. A tanítóképző intézet részéről Goga Dumitru igazgató, végül az osztágok parancsnoka: Draguseanu mérnök mondtak bucsubeszédeket. A növendékek közben szavalatokat, zene- és ének-kari darabokat adtak elő.

— Köszönetnyilvánítás. Feledhetetlen férjem és drága jó édesapám, Glück Ignác mérnök elhunytá alkalmából hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik részvétüket szóval, vagy írásban kifejezve, mélységes fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. Özv. Glück Ignác és családja.

— Templomi ülések bérebeadása a „Chasam Sofer” jesivában. A jevisa vezetősége ezúton értesíti az érdekelteket, hogy úgy férfi, mint női ülésekre előjegyzéseket elfogad naponta, reggel 7—10 ós d. u. 6—7 óra közt a helyszínen, Str. Gen. Poetas 28/a alatt.

— Elutasították a város a lisztkereskedők és a mészárosok áremelési kérését. Az árvizsgáló bizottság tegnapi ülésén a lisztkereskedők, pékek és mészárosok az árak felemelését kérték azon a címen, hogy a nagyvásárpiacon a gabona, illetve a hus megdrágult. A polgármester nem látta indokoltnak a kérést és elvetette az árak felemelését. Ennek megfelelően szeptemberben a következő árak maradnak érvényben az élelmiszeleknél: I. osztályú marhahús 26—28, II. osztályú marhahús 22—24, szopóborju 36—40, növendékborju 30—32, disznóhús 38, karaj 44, szalonna 42, zsír 46 lej kilónként. Nullásliszt 10.50, 4-es liszt 9.50, 6-os liszt 9 lej. Fehérkenyér 9.50, félbarna 9, barna 8 lej kilónként. A tűzifaárakat a polgármester ezúttal sem szabályozta. A további rendelkezésig a tűzifa szabadkereskedelem tárgya.

Dr. Fendrich Ernő és dr. Schwartz Vilmos:

Az új állampolgársági jelentkezésekről

Cluj, szeptember 5. Fenti cím alatt a napokban hagyta el a sajtót az Erdélyben élő kisebbségeket igen közelről érintő jogi munka. Dr. Fendrich Ernő és dr. Schwartz Vilmos cluji ügyvédek részletesen ismertették az 1939. július 27-iki törvénnyel szabályozott új állampolgársági összeírásokat. A összeírási összeállított tanulmány magában foglalja az új állampolgársági törvény vonatkozó szakaszain kívül, a régi törvény és végrehajtási utasítás rendelkezéseit, ugyancsak az igazságügyi minisztérium legújabb utasításait. A törvényhozóval szemben a szerzők részletes, minden kérdést felölölő és alapos kommentárokkal látták el tanulmányukat. Külön fejezetben foglalkoznak az erdélyi zsidók helyzetével az új állampolgársági összeírásokkal kapcsolatban. Ugyancsak külön fejezet ismerteti a közigazgatási Táblák legújabb joggyakorlatát az illetőségi és optálási bizonyítványok kiadása tekintetében, valamint az új állampolgársági összeírással kapcsolatos eljárás folyamán használható összes jogorvoslatokat. Szerzők munkájukat különböző kérvény és bizonyítvány mintákkal egészítették ki, a legújabb gyakorlat alapján.

— A Küküllőbe fulladt két testvér. Megdöbbentő szerencsétlenség történt tegnap a küküllőmegyei Felsőkapolna községben. Luchirtan László és Luchirtan János a község határában folyó Kisküküllőbe mentek fürödni több társukkal együtt. Fürdés közben a fiatal fiukból álló gyermekcsoport többi tagjai tovább usztak s a két Luchirtan testvér magára maradt. Egyikük, Luchirtan László örvénybe került, mire a közelben levő fivére igyekezett segítségére. Az örvény azonban mindkettőjüket elkapta, úgyhogy egyiküknek sem sikerült megmenekülni. Segélykiáltásaikra fürdőző társaik is pár perc múlva odajöttek, de ekkor már késő volt. Holttestüket csak órák múlva sikerült megtalálni. Eltemetésükre a hatóságok megadták az engedélyt.

— Imaszekerek bérebeadása. A Regele Ferdinand uti nagytemplom és pótimaház imaszekereinek bérebeadása megkezdődött és naponta délelőtt 9—1-ig és délután 3—6-ig a Regele Ferdinand uti 54 szám alatti hitközségi irodában kiválthatók, illetőleg megújíthatók a bérletek. Régi bérlek jogait 10-ig, vasárnapig bezárólag tartják fenn.

— Családi hír. Dr. Háber László és neje Petroseni, ezúton hozzá barátaik és ismerőseik tudomására, Noemi leányuk születését

— A cluji „Beth Abraham” vezetősége tiszteltet értesíti t. tagjait és templomlátogatóit, hogy a Sr. Gh. Barițiu 8. szám alatti imaházában megkezdődött az imaszekerek bérebeadása. A bérebeadás hétköznapi délután fél 8 és 9 között, vasárnapokon pedig délután 3 és 9 óra között történik. Tekintettel arra, hogy az idén a Szelichesz-napok csak néhány napig tartanak, a régi bérlek jogait a bizottság csak folyó hó 9-ig azaz a következő szombatig fogja fenntartani. Felkérő tehát mindazokat az érdekelteket, kik üléseiket továbbra is fenntartani óhajtják, hogy üléseiket annál is inkább szíveskedjenek mielőbb kiváltani, mivel az elsőrangú kántó-rajkon kívül, sikerült még ez évben az imaháznak az üléseket is kényelmesebbé tenni, amiért is nagy érdeklődés mutatkozik az ülések iránt és a zsuffoltság elkerülése végett csakis ülésegy felmutatása mellett lesz szabad az ünnepek alatt a templomba belépni.

— Dr Klein Andrei dermatovenerolog szabadságáról visszatért és újból rendel. Timisoara I. Str. Mărăsesti 1. Telefon 22-83.

— A husárok emelését kérik a nagybányai mészárosok. Tudósítónk jelenti: Évek óta állandóan harcban állnak a mészárosok a városal. A harc természetesen a husárok megállapítása körül forog. Az utóbbi két esztendőben hétszer fordultak a husiparosok kéressel az ármegállapító bizottsághoz, hogy emeljék fel a husárait és többször fenyegettek azzal, hogy beszüntetik a vágást. Akkor a város azzal felelt, hogy községi mészárszéket létesít. De erre nem került sor. Most aztán ismét kéressel fordultak a mészárosok a városhoz és 4—6 lejes áremelési kérelmek kilökné, arra való hivatkozással, hogy az élőállat ára lényegesen megdrágult, de ezenkívül Nagybányára más helyekről kell az állatokat szállítani, ami csak megnehezíti a helyzetüket. Az ármegállapító bizottság beható vizsgálat tárgyává tette a husiparosok kérését és a napokban ül össze döntés végett. Arról van szó, hogy a város próbavágást eszközöljön.

mathatósan
sereg sikere
ellenállás el
nyitják a n
Berlin, s
jelentése sz
vetett Odel
okozott kár

Párizs, sz

PÁR
hasznoló
demokra
frakciók

Róma, s
távirati iro
burgi kül
Valószínű,
Franciaorsz
kalkozásán
első támad
a vélemény
nak ezen ne
tökéletés é
Luxemburg
lom uralkó
a csábító

London,
koztató r
hétfőn dé
madást ha
ratánál lé
helységek
ellen. Töb
havonél l
károkat o
ért egy n
lyos károl
vözletlen l
az angol r
kellett sze
getkől és

Berlin,
partvidéké
meg Wilh
a folyomá
A légháló
pülögepein
tottak a
haverben
rokat. Az
A DNB
főn delutá
tamadta r
rosokat. A
mivel a lé
a harcot a
gol repülő
Hollandia
London,
sajtómis
ber 3-ról

London,
király táv
társasági
kijelenti,
igazságab
hogy köz
kerre vez
vel is gy
szemben.

Chamber
francia m
sulyozta,
nak a bék
erőfeszítés
ült hábor
lyért mos
oainak. I
hogy azok
ország ho
jog győze
ország elh
téseket a
jezi be tá
PARIZS
közársasá

Háborus kormány alakul Franciaországban

(Első oldali cikkünk folytatása)

határozottan kivették részüket a német hadsereg sikeréből. A talaj és az elkezdett ellenállás ellenére elfoglalt területek bizonyítják a német hadsereg képességeit.

Berlin, szeptember 5. (Rador). A DNB jelentése szerint lengyel repülőgépek bombázták Odelbertsch községre. A bomba nem okozott kárt, mivel vizet terítette.

Légi riadó Párizsban
Párizs, szeptember 5. (Rador). Az éjszaka

folyamán Párizsban felhangzott riadójeleket az ellenséges repülőgépek felderítő utja miatt adták le. A Havas távirati iroda jelenti, hogy ezután minden alkalommal, midőn az ellenséges gépek áthaladnak a francia vonalak fölött, riadójeleket adnak le a főváros, valamint a nagyobb városok lakosságának. Ennélfogva az elkövetkező napokban előreláthatólag gyakran fog előfordulni, hogy a francia lakosságot álmából felverik.

Leon Blum, Flandin és Louis Marin az új francia kormányban

PARIZS, szeptember 5. (Rador). A jelenlegi Daladier-kormány az angol példához hasonlóan háborus kormányra szélesül. Az új kormányba belépnek Leon Blum a szociáldemokrata, Flandin a republikánus, Louis Marin és Bouisson a jobboldali republikánus frakciók részéről.

Hol támadnak először a franciák

Róma, szeptember 5. (Rador). A Stefani távirati iroda jelenti: A Messagero luxemburgi kültudósítója írja a következőket: Valószínű, hogy a franciák a Luxemburg, Franciaország és Németország határánál találkozásiánál levő kerületben hajtják végre első támadásukat. A franciák ugyanis azon a véleményen vannak, hogy a Siegfried-vonalnak ezen nemrégiben elkészült szakasza kevésbé tákosított és így kisebb ellenálló képességű. Luxemburg nagyhercegségben nagy aggodalom uralkodik, nehogy a franciák engedjenek a csábításnak és Luxemburgon keresztül-

vonulva intézzenek támadást Németország ellen. A nagyhercegség kormánya kiürítette Saillant, Mondorf, Remich, valamint Shengen heységeket és eltávolította a lakosságot. A Franciaországot Luxemburggal összekötő hidat aláaknázták.

A Messagero tudósítója szerint a franciák főleg szegélyvidékeken álló szines csapatokat állították az első vonalba. Minthogy azonban a szegélyvidéki harcok eddig alig lehetett féken tartani, algiri arabokkal helyettesítették őket. Ugyancsak ebben a harci kerületben helyezkedtek el az angol repülők is.

Az első angol légitámadás

London, szeptember 5. (Rador). A tájékoztató minisztérium közleménye szerint hétfőn délután angol légitámadás sikertelen támadást hajtottak végre a keleti kikötő bejáratánál lévő Wilhelmshaven és Brunsbuttel helységeknél állomásozó német hadihajók ellen. Több súlyos bomba ért egy Wilhelmshavennél horgonyzó német cirkálót és nagy károkat okozott. Brunsbuttelnél teletalált egy német csatahajót és rendkívül súlyos károkat okozott. A támadást igen kedvezőtlen légi viszony mellett hajtották végre az angol repülők. Az angol repülőknek sokat kellett szenvedniük a német légvédelmi ütegektől és több veszteséget szenvedtek.

A német verzió

Berlin, szeptember 5. Az északi tenger partvidékén angol repülőgépek támadták meg Wilhelmshaven-t és Kuxhafent, valamint a folyamok torkolatánál horgonyzó hajóikat. A léghárító ütegeink, valamint vadászrepülőgépeink működésbe léptek és megghusították a kuxhafeni támadást, a Wilhelmshavenben ledobott bombák nem okoztak károkat. Az angol repülőgépek felét lelőttük. A DNB-ügynökség jelentése szerint hétfőn délután hat óra körül több angol repülőgép támadta meg Wilhelmshaven és Raven városokat. A bombák semmi kárt sem okoztak, mivel a légvédelmi ütegek azonnal felvették a harcot a támadó gépekkel. A tizenkét angol repülőgépből ötöt lelőttek. A többi gép Hollandia irányába elmenekült.

London, szeptember 5. (Rador). Az angol minisztérium jelentése szerint szeptember 3-áról 4-re virradó éjszaka több angol

repülőgép felderítő repülést végzett Németország északi és nyugati határain belül. Az angol gépeket nem fedezték fel a német gépek. Az angol gépek milliószámra dobták le a vidéken az angol kormánynak a német néphez intézett kiáltványát.

Német gépek Hollandia fölött

Amszterdam, szeptember 5. A Havas szerint Közép-Hollandia felett ismeretlen, minden valószínűség szerint eltévedt repülőgépeket jeleztek. A léghárító ütegek tíz alá fogták a repülőgépeket.

Berlin, szeptember 5. A DNB jelenti: A hágai német követség a következő közleményt tette közzé: „A holland rádió hétfőn este azt a hírt közölte, hogy német repülőgépek szálltak el Hollandia fölött. Ez a hír nem felel meg a tényeknek. Megállapított nyert, hogy a valószínűleg angol bombavetők voltak az említett gépek, amelyek holland területen át vonultak vissza a wilhelmshaveni kikötő ellen irányított sikertelen támadás után. A támadásban résztvevő angol repülőgépeknek több, mint a felét leterítették a németek.

Angol és francia készülődések

London, szeptember 5. (Rador). A tengerészeti minisztérium a következő közleményt adta ki: „Eddig egyetlen tengeről sem jelenthetünk semmi fontosabb eseményt.”

Párizs, szeptember 5. (Rador). Hétfőn este az alábbi hivatalos közleményt adták ki: „A csapatok frontaszállítása megkezdődött. A francia tengeri haderő elfoglalta kijelölt pontjait, a légi haderő a szükséges felderítést végzi.”

Soha két nemzet nem indult háborúba igazabb ügyért

London, szeptember 5. (Rador). György király táviratot intézett Lebrun francia köztársasági elnökhöz, amelyben többek között kijelenti, hogy kölcsönösen hisznek ügyük igazságában és meg vannak győződve arról, hogy közös erőfeszítéseik és áldozataik sikerre vezetnek, amint ezelőtt huszonöt évvel is győzelemre vezettek az ellenséggel szemben.

Chamberlain táviratot intézett Daladier francia miniszterelnökhöz, amelyben kihangsúlyozta, hogy Franciaországnak és Angliának a béke megmentésére kifejtett közös erőfeszítései után soha két nemzet nem indult háborúba igazabb ügyért, mint az, amelyért mostan Franciaország és Anglia harcolnak. Meg vagyok győződve, — írja, — hogy azok az erőfeszítések, amelyeket a két ország hoz, nem lesznek hiábavalók és a jog győzedelmeskedni fog. Anglia és Franciaország elhatározta, hogy egyesítik erőfeszítéseiket a végső győzelem kivívására, — fejezi be táviratát Chamberlain.

PARIZS, szeptember 5. Lebrun francia köztársasági elnök, VI. György angol király

és Moscicky lengyel köztársasági elnök táviratot váltottak egymással, amelyben biztosították egymást arról, hogy kitartanak egymás mellett a szabadság és az igazság védelmében.

Harcba indul a világ legszebb hadserege

London, szeptember 5. A Havas távirati iroda közlése szerint az angol lapok első oldalán közlik a francia hadsereg főhadiszállásának első közleményét.

A Daily Express ezzel kapcsolatban a következőket írja: „A franciák megkezdtek tevékenységüket. Hatalmas hadseregük, a világ legszebb hadi erje, amelyet Weygand, Gamelin és Daladier szeretetteljes gondossággal teremtettek, harcba indul. A franciák tudják most, hogy nemcsak Franciaország védelméért küzdenek. Ők az emberi szabadságért és az emberek közötti becsületért harcolnak. Büszke szívvel vetik megukat a harcba, mert tudják, hogy mögöttük az

angol hadsereg és a demokrácia reményeségei állanak.

A Times a helyzettel foglalkozva a következőket írja: „Anglia nem a német nép megsemmisítéséért harcol. Ellenkezőleg: reméli, hogy a háboru egyik következménye a német nép felszabadulása lesz a nemzet szocialista rendszer alól. Anglia reméli azt is, hogy a háboru egyik másik eredménye a közte és a német nép közötti bizalom helyreállítása lesz, amelyet Hitler politikája lehetetlenné tett.” Az „Athenia” megtorpedozásával kapcsolatosan így ír: „Az emberiség újból meggyőződhet arról, hogy milyen értékkel bírnak Németország ünnepélyes ígéretei.”

Varsó, szeptember 5. (Rador). A lengyel

Elhalasztották a Népszövetség szeptemberi ülését

Genf, szeptember 5. Az angol kormány táviratot intézett a Népszövetséghez, amelyben — a körülményekre való tekintettel — az ülés elhalasztását kéri. A szokásnak megfelelően Avonol népszövetségi főtájtár valamennyi tagállamot értesítette az angol táviratról, kérdezve őket, hogy hozzájárulnak-e az elhalasztáshoz, vagy sem és hogy jelöljék meg az összeülés időpontját.

Lipót király pártatlanságra inti népét

Brüsszel, szeptember 5. (Rador). II. Lipót belga király hétfőn este félkilencor rádiószózatot intézett országa lakosságához. A belga uralkodó kijelentette, hogy gondolata a nép mellett van. Az ország biztonságáról gondoskodva van. A hadsereg erős, figyelmeztet és éberén őrködik az ország határain. A valonok és a flamandok egyaránt készek visszaverni minden, az ország ellen irányuló, betörést. A belga uralkodó felszólította hon-

sajtó hangoztatja Anglia és Franciaország vasárnapi lépésének beláthatatlan fontosságát. A lapok hangoztatják, hogy új világháboru kezdődött s a győzelem csak a nemzetközi igazság oldalán lehet. A „Gazeta Polska” így ír: A mai napon megsemmisült Hitler kancellárnak az a reménye, hogy villámháboruban legyőzhet bennünket, még azelőtt, mielőtt szövetségeseink segítségünkre jöhetnek volna. Nem vagyunk elzárva a világtól. Anglia és Franciaország nem okoztak csalódást nekünk s tudjuk, hogy mi sem okozunk csalódást nekik. Az „Express Poranny” kijelenti, hogy a szövetséges hatalmak győzelmével egyidejűleg elérkezik azoknak a végső órája, akik tüzbe borították a világot.

Dolgozik a Vatikán

Róma, szeptember 5. (DNB.) A Vatikánvárosban tegnap nagy diplomáciai működés folyt. Maglione bíboros államtitkár tegnap kihallgatáson fogadta az olasz, angol, francia, román, portugál, lengyel és spanyol követségeket. Hír szerint a kihallgatások során a nemzetközi helyzetet vitatták meg. Megerősítik azt a hírt, hogy XII. Pius pápa az első adandó alkalommal beszélni fog a nemzetközi helyzetről, különös tekintettel a jelenlegi harcokra.

A semlegesek

Tokió, szeptember 5. (Rador). Abe japán miniszterelnök kijelentette az újságírók előtt, hogy Japán nem akar belesodródni az európai konfliktusba és hogy minden erejét a kínai konfliktus megoldására fogja fordítani.

A japán semlegeségi nyilatkozat

Tokió, szeptember 5. (Rador). A japán külügyminisztériumban átnyújtották a külföldi diplomatáknak a japán semlegeségről szóló nyilatkozatot. A Domej távirati iroda jelentése szerint a japán külügyminiszter felszólította a külföldi diplomatákat, hogy tartózkodjanak olyan lépés megtételétől, amely Japánra készíthetné, hogy beavatkozzék az európai viszályba. A külügy-Magyarország hangsúlyozza semlegesességét

Budapest, szeptember 5. (MTI). Illetékes magyar politikai körök erőlyesen cáfolják azt a hírt, amely szerint Magyarországon ostromállapot léptettek volna életbe.

A félhivatalos Pester Lloyd írja a következőket: „Ismételtelen és teljes határozottsággal meg kell cáfolnunk azokat az egyes külföldi lapokban megjelent híreket, amelyek szerint a nemzetközi viszály kiűrésével változás állott volna be Magyarország külpolitikájában. A lap megállapítja, hogy a legutóbbi események semmiben sem módosították Magyarország magatartását.”

Spanyolország is távollartja magát

Budapest, szeptember 5. (Rador). Spanyolország budapesti követe, Miguel Moguero, kedden megjelent Vornle János meghatalmaz-

zott miniszternél, Csáky külügyminiszter általandó helyettesénél, akinek átnyújtotta Spanyolország semlegeségi nyilatkozatát.

Teherán, szeptember 5. (Rador). A kormány elhatározta, hogy Iran semleges marad.

Buenos Aires, szeptember 5. (Rador). Argentína kormánya semlegesnek nyilváníttotta az országot. A külügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint az összes európai hadviselő országokban megszüntetett összes konzulátusait és kirendeltségeit.

Svájc mozgósítása

Bern, szeptember 5. (Rador). A svájci haderők nagyvezérkarának közleménye megállapítja, hogy a mozgósítás a legnagyobb rendben ment végbe.

Megszorító intézkedések Bulgáriában

Szófia, szeptember 5. (Rador). A bolgár távirati ügynökség jelentése szerint a szófia-i rádióállomás megállapította, hogy Bulgária minden félelem és harag nélkül, de az igazságos békébe vetett törhetetlen akarattal követi az európai eseményeket. A rádió felszólította a lakosságot, hogy folytassa rendes munkáját. Tudniok kell, hogy a király körül egyesülve az állam és a kormány, őrködik az ország sorsa felett.

Szerdától kezdve a bolgár reggeli napilapok legfeljebb 6 és az estilapok 4 oldalon jelenhetnek meg. Egyesek újrakézdéseire való tekintettel a kormány szigorú intézkedéseket tett a lakosság élelmézésének biztosítására és a visszaélések megakadályozására.

A német sajtó üdvözlö a semlegeseket

Berlin, szeptember 5. A „Berliner Börsenzeitung” keddi reggeli számában Karl Maegerle, a lap diplomáciai levelezője, a következőket írja:

„A jelenlegi konfliktusban a semlegesek száma és fontossága olyan nagy, hogy a helyzet éppen a fordítottja az 1914-belinek. 1914-ben a semlegesek volt a kivétel. A világháboru idején a kis, semleges országok a szövetségesek tengeri főlényének áldozataivá váltak. Ma helyzetük sokkal kedvezőbb. A hatalmak között, amelyek el vannak szánva semlegesülni megőrzésére, néhány olyan nagyhatalom található, akik képesek biztosítani ezt a semlegeséget. Ma a semlegesek normális helyzet és az ellenségeskedésekben való részvételt kell rendkívüli helyzetnek tekintni.

Örömmel kell üdvözlöznünk ezt a béke és a népek javát szolgáló fejlődést. Egy nagy, semleges államokból összetevődő tömb létezése, amelyet nagyhatalmak vezetnek, biztosítékot jelent az ellenségeskedések végzetes kiterjedésével szemben. Növeli az ellenségeskedések megszüntetésének kilátásait, mert a nemzetek nagy többsége nem hajlandó olyan konfliktusokba keveredni, amelyek

emberi és nemzetek fölötti érdekek védelmének leple alatt, egyes nemzetek önző hegemónia-törekvéseit szolgálják.

Németország nem kíván más nemzetek nevében beszélni és nem akarja szándékait erkölcsi elvek mögé rejtteni. A Reich világosan kinyilatkoztatta őszinte céljait: keleti határa békés helyzetének tisztelben tartását és a legnagyobb igazságtalanság megszüntetését. Olyan helyi jellegű kérdés ez, amelyet nem nehéz megoldani.

Az államok többsége, kinyilvánítva semlegesülni, bezonnyították, hogy nem kívánják az ellenségeskedések általánosítását és azok helyi jellegének megváltoztatását. A Reich éppen ezért megállapíthatja, hogy érdekei összhangban állnak Európa számos semleges államának érdekeivel, úgy Európában, mint az egész világon.

A Reich nem kéri ennek a tömbnek a morális támogatását. Németország Anglia és Franciaország nem provokált támadásának áldozata. Kénytelen szembeszállni ezzel a támadással, de céljai korlátozottak, megvalósíthatók és minden európai hegemónia-törekvéstől mentesek.

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

SPORT

Megtartják, vagy elhalasztják a helsinki olimpiát?

Két, ellentétes híradás a soros sportvilág-versenyről

Helsinki, szeptember 5. A Nemzetközi Olimpiai Bizottsághoz és a helsinki Olimpia rendezőbizottsághoz a világ minden részéből számos kérdés érkezik arra nézve, hogy a jelenlegi és várható háborús bonyodalmak között megtartják-e jövőre az Olimpiát. Az általános érdeklődésre való tekintettel a NOB és a Finn olimpiai bizottság közös ülést tartottak, melyen megnyugtató határozatot hoztak és amelyet gróf Baillet-Latour, a NOB elnöke telefonon megerősített. A közös értekezten kiadott közlemény a következőképpen szól:

— Az olimpiai játékokat a finn olimpiai bizottság minden körülmények között megtartja 1940-ben. Az összes versenypályák már készen vannak, a szervezési munkálatok végetértek és Finnország, mint a béke végvára, szeretettel várja 1940-ben a világ békés nemzetét. A versenyeket Finnország még akkor is megrendezi, ha azokon csak a semleges államok vennének részt.

Ujabb jelentés az elhalasztás lehetőségéről

Helsinki, szeptember 5. A finn olimpiai bizottság elnöke vasárnap újabb beszédet folytatott telefonon a nemzetközi bizottság elnökével. A beszélgetés eredményeként a finn olimpiai sajtószolgálat jelentést adott ki, mely szerint az Olimpiát valószínűleg elhalasztják, vagy esetleg csak a semleges államok részvételével tartják meg. Az olimpiai építkezések befejezését félbehagyták.

Mi újság a sportvilágban?

Philadelphiból jelentik: A Davis-Cup kihívási döntője nagy meglepetéssel kezdődött. Az első nap után ugyanis Amerika 2:0 arányban vezet Ausztrália csapatát ellen. Eredményeket a következők: Riggs—Bromwich 6:4, 6:0, 7:5, Parker—Quist 6:2, 2:6, 6:4, 1:6, 7:5. Philadelpia, szeptember 5. A Davis Cup kihívási döntőjén a párost az ausztráliai Quist—Bromwich kettős nyerte meg és ezzel Amerika jelenleg 2:1-re vezet. A kupa sorsa az utolsó két egyesben dől el.

A labdarúgó szövetség közleményt adott ki azokról a külföldi edzőkről, akik az országban hivatalos működést fejthetnek ki. Ezek a következők: Pipa, Franyó, Veszter Károly, Jánossy, Popar, Jenny Rudolf, Laky, Himmer, Kohn, Stoffa, Kovács Béla és Poszák. A belföldi edzők közül újabban a szövetség a következőknek adott működési engedélyt: C. Stanciu, Krüger, Glanzmann, Schwartz, Steiner, Bunó, Dobay és Cárjan.

Különleges futóversenyt rendeztek Oregonban. Az ottani atléta egyesület százméteres síkfutást rendezett egy lankás hegyoldalon. A győztes az lett, akinek a lefelé és felfelé való futásban a legjobb volt a középidője. A győztes — egy a sok Johnson közül — 11.3-as középidőt ért el. Ideje lefelé 7.8, felfelé 14.8 volt.

Osolin, az ismertnévű orosz rudgróbjainok legutóbbi versenyét 430-as eredménnyel nyerte. Rajevski 415-el lett második. Az idei eredmények alapján az első tíz átlaga 395.5. Elég jó.

Quist Adrian, az ismert ausztráliai teniszese, aki a legutóbbi napokban hatékonyan működött közre a jugoszlávok legyőzésénél, az idén megtanulta a helyes lábmozdulatot az adogatásnál. Quist eddig lábhiba miatt sok pontot veszített. Most sokat gyakorolt és a Davis-Cup döntőjében már nem volt baja a lábhiba miatt. A jó teniszese is holtig tanul...

Az angol futballszövetségben mozgalom indult meg a vasárnapi játék érdekében. Sokan azt állítják, hogy a viszonyok megváltoztak és semmi akadály sem lehet annak, hogy vasárnap játsszák a futballmérkőzéseket.

A labdarúgószövetség tanácsa tegnap este összeállította a román válogatott labdarúgócsapatot, amely vasárnap Belgrádban Jugoszlávia válogatottjával játszi fog: Pavlovics, Sfera—Felecan, Vintila—Juhász—Demetrovics, Reuter—Barátky—Marksteiner—Bodola—Dobay. Tartalékok: David, Duce, Lupas és Bogdan. A csapatot a következők kísérik: Liviu Iuga dr., Virgil Economu, Craiculescu, Bucur Bărsu és Brezoianu őrnagy. Tehát öt szövetségi vezető.

KÖZGAZDASÁG

Másfél százalékkal drágult a megélhetés augusztus hónapban

Minden közszükségleti cikk árában mérsékelt áremelkedés tapasztalható

Bucuresti, szeptember 5. A hivatalos árfelvételek szerint augusztus hó folyamán a megélhetés cca másfél százalékkal drágult. Az átlagban másfél százalékos drágulás az összes közszükségleti cikkek mérsékelt mérvű áremelkedéseivel magyarázható.

Az Argus indexe szerint (1936 augusztusához viszonyítva) az általános megélhetési index 4065 volt augusztus végén, a júliusvégi 4002-vel szemben. A drágulás 1.6 százalékos. Az élelmiszerek augusztusvégi

indexe 3.711 a július végi 3682-vel szemben, ami alig egy százalékos drágulást jelent. A ruházati cikkek augusztusvégi indexe 4566, a júliusvégi 4505-tel szemben, ami cca 1.5 százalékos drágulást jelent. Az egyéb közszükségleti cikkek augusztusvégi indexe 3920, a júliusvégi 3820-szal szemben, ami cca 2.5 százalékos drágulást jelent. Ez utóbbiak közül főleg ama iparcikkek ára emelkedett, amelyeknek nyersanyagát importáljuk.

Katonai rekvirálási bönokat nem fogadnak el adófizetésül az adóhivatalok

Bucuresti, szeptember 5. A pénzügyminisztérium 229.894. szám alatt augusztus 25-i kelettel rendeletet adott ki, mely szerint a katonai egységek által kiállított rekvirálási bönokat az állami adóhivatalok nem fogadják el, mint fizetési eszközök. A rendelet azt is közli, hogy az ilyen bönokat azok a katonai egységek fizetik ki, amelyek a bönokat kibocsátották. A pénz-

ügyminisztérium ebből a célból közbenjárt a hadügyminisztériumnál, a csendőrség vezérfelügyelőjénél és a határőrség felelősségénél. Az adóhivatalok rendelkezést kaptak, hogy mindazokat, akik ilyen bönokkal jelentkeznek adófizetés céljából, utasítsák az illetékes katonai egységekhez a bönok ellenértékének átvételére.

Miniszterelnöki rendeletre a gazdáktól csak fizetőképességük arányában hajtják be az adót

Bucuresti, szeptember 5. Călinescu Armand miniszterelnök legutóbbi körtáviratot intézett az összes megyei prefektusokhoz annak érdekében, hogy a lehető legalapabb vizsgálgják meg a gazdák helyzetét és haladéktalan intézkedéseket fogamatosítsanak annak érdekében, hogy a földművesek helyzete kielégítő legyen. A körtáviratban a miniszterelnök közli, hogy értesülése szerint az ország egyes vidékein továbbított mértékben hajtják be a mezőgazdasági adót, másrészt pedig nem folyósítják idejében a buzaértékesítéssel kapcsolatos összegeket. A miniszterelnök utasította a prefektusokat, hogy ezzel kapcsolatban alaposan vizsgálják meg a helyzetet

és haladéktalanul gondoskodjanak arról, hogy a földadó behajtása a gazdálkodók fizetési képességének arányában történjen. A buzaértékesítéssel kapcsolatban a megyefőnökök azt az utasítást kapták, hogy táviratilag haladéktalanul jelentsenek bármilyen nehézséget, amely a buza értékesítése körül felmerül, ugyanakkor pedig gondoskodjanak róla, hogy a községházakon kifüggeszék azokat a plakátokat, melyekből kitűnik, hogy a kormány kétmilliárd lejt áldozott a buzaértékesítés céljaira és hogy míg a külföldön 25 ezer lejt a buza vagononkénti ára, nálunk a buza árát 42 ezer lejtben állapították meg.

Közöltesse

ujévi üdvözlését

az UJ KELET

ROSHASANAI

számában,

amely rendkívül gazdag tartalommal, szeptember 14-én jelenik meg. Ily módon jókívánságai eljutnak minden rokonához, ismerőséhez és üzletfeléhez és egyuttal támogatja a Keren Kajemetet is, a palesztinai földvásárlás alapját. A közlési díj kevesebb, mint amennyire a névjegyek és boríték, valamint a szétküldés postaköltsége kerülne.

Egyszerű üdvözlés, folytatólagosan közölve — — — — — 30.— lejt
Egyszerű üdvözlés, külön sorban — — — — — 50.— lejt
Egyszerű üdvözlés, külön szöveggel — — — — — 100.— lejt
Nagyalakú keretes üdvözlés üzletek, vállalatok, egyesületek részére 250.— lejt

Küldje be üdvözlés szövegét és a megfelelő összeget (postabélyegben is) vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz, vagy vidéki fiókiadóhivatalaink és megbízottaink bármelyikéhez, vagy adja át a Keren Kajemet munkatársának.

Ellenőrzik a parasztpamut forgalmát. A pénzügyminiszter utasítást küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a fiscus közegei ellenőrzik a Szövetkezeteket, hogy az elosztásra küldött parasztpamutot kiknek adták el. A szövetkezetek ugyanis az eladásokról névjegyeket kötelesek vezetni, amelyben a nevek neveit és lakhelyét feltüntetik.

870 millió lejes utépítési közmunkákat adtak ki. Megirtuk, hogy a kormány 870 millió lejes felhatalmazást adott a közmunkaügyi miniszternek programon kívüli utépítési munkák kiadására és költségeinek fedezésére. Az utakat 3 év alatt építik meg, a munkálatokra a szerződést most adta ki a közmunkaügyi miniszter.

A Gabona Exportörök Szövetsége a magánexportörök sérelmeinek orvoslását kérte a miniszterelnöktől. A Gabonaexportörök Szövetsége a napokban értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy sérelmeiket memorandumba foglalva juttatják el a kormányhoz. A Călinescu miniszterelnöknek tegnapelőtt átadott memorandumban a magánexportörök kérik, hogy a gabonaértékesítésből ne zárják ki őket és részesítsék olyan kedvezményekben, mint a Szövetkezeti Intézetet.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.59
font	662.40—672.73
palesztinai font	663.00—673.44
holland forint	76.11—77.28
svájci frank	31.88—32.36
francia frank	3.78—3.85
márka	69.50—41.50
pengő	25—27
csehkorona (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

Az exporthő eredő, szabadforgalomban használható devizakvóták árfolyamai szilárdak, Bucurestiben tegnap délig a következők árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os sz.kvóta	1450—1460
angol font, 20%-os kvóta	1465—1475
angol font, 40%-os kvóta	1163—1170
dollár, 30%-os szabadkvóta	332
svájci frank, 30%-os kvóta	75.—
francia frank, 20%-cs sz.kvóta	8
francia frank, 30%-os kvóta	8.10
holland forint, 30%-os kvóta	185
belgas, 30%-os	56.50
svédkorona, 30%-os kvóta	80

A B) lista kompenzációs árfolyamai:

font angol árukra	1230 lejt
font más államok áruira	1340 ..
font angol gyarmatok áruira	1270 ..
belgas	48—49 ..
holland forint	140—142 ..

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MUSORA:
Ma csak egy napig Gibraltár, főszerepben: Vivian Romance.
Péntektől nagyszabású premier: Három ember a hóban, Erich Kastner világsikerű aratott regényének filmváltozata. Jegyezze meg ezt a dátumot: Péntek.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:
Szezonnyitó nagy preimer! Egy királyné naplója, Főszereplők: Anna Neagle és Anton Walbrook. A film előtt: Uj szenzációs Paramount világhírű.

A THALIA MOZGO MUSORA:
Mától Eleanor Powell és Robert Taylor világsiágerő: Broadway Melody 1938. (Rövid az éjszaka mulatni kell...) Nevetés, tánc, muzsika és szerelem. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor pontban.

A SELECT MOZGO MUSORA:
Három aranyos kis ördög. A szezon legnagyobb sikere, főszerepben: Deanne Durbin, a legszebb hangú amerikai gyermekszínész. Műsoron kívül a legújabb Fox híradó.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:
Rendkívüli dupla műsor: 1. Kalózok kincse. Szenzációs kalandfilm. 2. Tengeri titkok. izgalmas dráma, főszerepben: Mickey Rooney, Freddy Bartholomew.

A RIO MOZGO MUSORA:
Premierfilm! A Metropolis ura. Anna May Wong és Akim Tamiroff izgalmas, egyszerű kalandfilmje. A film előtt a legújabb Paramount világhírű.

Satu-Maru (ud). Vasárn...
keretét...
Zsoltári Zsi...
a Wizo.
Dr. Rosenf...
gyülést. Dr...
totta meg...
egyesület el...
totta, hogy...
rülmenyek k...
tette kötele...
Dr. Rosenf...
elnöknője...
állapította...
gos viszony...
nőtte ki ma...
szusról és...
vezetőiről.
A megna...
Cipora titká...
zett, majd...
Wizo titkár...
ható, hogy...
tagja van. C...
a Joung-Wi...
Jordan Vik...
Rosenfeld...
merteti. Sil...
gárt az ak...
pitja a jelen...
zalékkal s...
főleg a sze...
hozza. A va...
dicséretes...
részét — v...
ból. Végül...
ció aktív r...
séről. Kugl...
be a közzé...
jelentette...
szalékkal s...
Dr. Mark...
került az...
A Zs. N...
pen alakult

Diszelnö...
Samu, Reif...
Elnök: I...
Dr. Schw...
Lajos, Gu...
Izsó, dr. M...
dorné, dr...
nök: Dr. F...
jai: Dr...
Lajos, B...
Feuerstein...
pár Ede...
dr Goldst...
Edéné, H...
Sándorné...
Elek, dr...
senberg...
mon Arm...
Zoltánné...
Wertheim

KKL e...
rium tag...
Borgida...
István, F...
Fischer...
cellné...
Hazenfeld...
Moise, dr...
Klein La...
dorné, La...
Reich Iz...
Rosenfeld...
Endre, S...
berger C...
Nándor...
Sételbi...
Dr. Braun...
dentlich...
Gerendás...
rahám J...
Zipszer...
Kulturbi...
Henrikné...
Pál, G...
László...
vits Naf...
Imre, F...
Schwartz...
berger C...
Hebrai...
dán Vik...
Darvas...
Mózes, F...
Róth Ma...
Ifjúság...
nevelési...
dár, tag...
Klein S...
mon Lás...
Sándor.

A szatmári Zs. N. Sz. és Wizo tisztújító közgyűlése

SAMI-MARE, szeptember 5. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt nagyszabású közgyűlés keretében új vezetőséget választott a szatmári Zsidó Nemzeti Szövetség, valamint a Wizo.

Dr. Rosenfeld Andor nyitotta meg a közgyűlést. Dr. Schwartz Lajos ügyvezető tartotta meg ezután elnöki beszámolóját az előző évi munkájáról. Megállapította, hogy Szatmár zsidósága az adott körülmények között dicsegetés módjára teljesítette kötelességét az alapokkal szemben.

Dr. Rosenfeld Andorné, a Wizo ügyvezető elnöknője beszámolójában büszke örömmel állapította meg, hogy a szatmári Wizo országos viszonylatban is számottevő egyesülést ért el magától. Beszámolt a genfi kongresszusról és megkapó képet rajzolt a zsidóság vezetőiről.

A megható beszámoló után Weinberger Cipora titkári és pénztári jelentése következett, majd Adlerstein Henrikné olvasta fel a Wizo titkári jelentését. Ebből megállapítható, hogy a szatmári Wizonak jelenleg 400 tagja van. Örömmel jelentette be, hogy ezidén a Jöng-Wizot is sikerült megalakítani. Dr. Jordan Viktorné pénztári jelentése után dr. Rosenfeld Andor a KH akció eredményét ismerteti. Sikerült 142 új szatmári zsidó polgárt az akció részére megnyerni. Megállapítja a jelentés, hogy ezidén körülbelül 70 százalékkal sikerült emelni a bevételt, amihez főleg a szerényebb jövedelműek járultak hozzá. A vagyonszerűségi eltekintve, nem vette ki részét — vagyona mértén — a KH akcióból. Végül dícsérettel emlékezett meg az akció aktív résztvevőinek áldozatkész működéséről. Kugler Zsigmond KK beszámolója zárta be a közgyűlés rendes tárgysorozatát. Bejelentette, hogy a bevételek közel 100 százalékkal sikerült emelni.

Dr. Markovits Aladár hozzászólása után sor került az új vezetőség megválasztására.

A Zs. N. Sz. új tisztikara a következőképpen alakult meg:

A Zs. N. Sz. új vezetőségének névsora

Diszelnökök: Dr. Borgida József, dr. Fischer Samu, Reiter Móric, dr. Stern Mór.
Elnök: Dr. Jordan Viktor. Ügyvezető elnök: Dr. Schwartz Lajos. Társelnökök: Dr. Fejes Lajos, Guth Lajosné, Havas Emil, dr. Katz Izso, dr. Markovits Aladár, dr. Rosenfeld Andorné, dr. Singer Sándor. Keren Hajjeszód elnök: Dr. Rosenfeld Andor. A kuratórium tagjai: Dr. Berkovits Arthur, ifj. dr. Borgida Lajos, Borgida Sándor, dr. Braun Béla, Feuerstein Mártonné, dr. Fischer Samu, Gáspár Ede, Gerendás Jenő, Goldmann Gyula, dr. Goldstein Fülöp, Guth Lajosné, Hazenfeld Edéné, Havas Emil, dr. Jordán Viktor, Klein Sándorné, Kugler Zsigmondné, id. Markovits Elek, dr. Reiter Lipót, Róna Sándorné, Rosenberg Mosie, dr. Rosenfeld Andorné, Salamon Armin, Schwartz Emanuel, Schwartz Zoltánné, dr. Steinberger Ernő, Weisz Elemér, Wertheimer Sándor, Wohl Miklós.

KKL elnök: Kugler Zsigmond. A kuratórium tagjai: Adlerstein Henrikné, ifj. dr. Borgida Lajosné, Dávid Henrikné, Dominusz István, Feuerstein Mártonné, Fischer László, Fischer Mancsi, Frenkel Mirjam, Fuchs Marcelle, Gerendás Jenőné, Goldstein Jicchak, Hazenfeld Edéné, Horovitz Bernát, Horovitz Moise, dr. Jordán Viktorné, Katz Károlyné, Klein Lajos, Kugler Zsigmondné, Klein Sándorné, Lebovits Lipót, Lebovits Naftali, dr. Reich Izidor, Reisz Hédi, Rosenberg Ernő, Rosenfeld Mártonné, Róth Márton, dr. Sámuel Endre, Stark Adolf, Steinmetz Bella, Weinberger Coprá, Weiszbrunn Károly, Zipszer Nándor.

Székelbiztos: Kugler Zsigmond. Főtítkári: Dr. Braun Béla, titkárok: Mihály Aladár, Ordentlich Viktor, Klein Sándor. Pénztárnokok: Gerendás Jenő, Barna István. Ellenőrök: Abraham Jakób, Borgida Sándor, Weisz Elemér, Zipszer Nándor. Kulturreferens: Katz Áron. Kulturbizottság: Abraham Efraim, Dávid Henrikné, dr. Fischer Miklós, Fischer Lax Pál, Glück Gyula, Glück Nándor, Görög László, Holló I., dr. Jordán Viktorné, Lebovits Naftali, Márkus Sándor, dr. Merksammer Imre, Róth Mancsi, dr. Sámuel Endre, dr. Schwartz Lajosné, dr. Simon László, Weinberger Cipora.

Hebraizációs ügyosztály: Referens: Dr. Jordán Viktor. Bizottság: Abraham Efraim, Darvas Á. Guth Lajosné, Glück Nándor, Klein Mózes, Kugler Zsigmondné, Lebovits Naftali, Róth Mancsi, Weinberger Cipora.
Ifjúsági referens: Márkus Sándor. Testnevelési bizottság elnöke: Dr. Markovits Aladár, tagjai: Dr. Braun Béla, Goldstein Smil, Klein Sándor, dr. Schwartz Lajosné, dr. Simon László, Weiszbrunn Károly, dr. Singer Sándor.

Szervezeti ügyosztály: Klein Sándor. Jogügyi osztály: Dr. Borgida József. Jogügyi osztály tagjai: Dr. Goldstein Fülöp, dr. Fried Ernő, Fischer Lax Pál, Katz Aron, dr. Löw Sándor, dr. Sámuel Endre. Szociális-biztos: Ifj. dr. Borgida Lajos. Palesztina-bizottság elnöke: dr. Rosenfeld Andor.

Palesztina-bizottság tagjai: Dr. Schwartz Lajos, Weinberger Cipora, Fischer László, dr. Fejes Lajos, Weisz Elemér, Horovitz Mose, Kugler Zsigmond, Klein Sándor, Márkus Sándor, Weiszbrunn Károly, Weisz Mordechaj, Einhorn Mordechaj.

Sajtó és propaganda: Berger Marcel, Fuchs Marcel, Mikó Ervin.

Vigalmi bizottság elnöke: Guth Lajosné. Fegyelmi bizottság elnöke: Dr. Jordán Viktor.

Fegyelmi bizottsági tagok: Simon Ignác, dr. Goldstein Fülöp, Kugler Zsigmond, dr. Schwartz Lajos.

Házmagyok: Havas Emil, Domins István, Ing. Reisz Emil.

A Wizo új vezetősége

Diszelnökök: Özv. Klein Vilmosné. Elnökök: Guth Lajosné, Róna Sándorné. Ügyvezető elnök: Dr. Rosenfeld Andorné. Titkárok: Adlerstein Henrikné, ifj. dr. Borgida Lajosné. Pénztárnokok: dr. Fischer Miklós. Ellenőrök: dr. Jordán Viktoria, Farkas Kálmán. Sajtó-referens: Rosenfeld Már-

Szigoruan büntetik Németországban a gazdasági üzérkedést

Berlin, szeptember 15. (Rador). A német nemzetvédelmi tanács tegnap Göring marsall elnökletével összeült és igen fontos háborús-gazdasági intézkedésekről tárgyalt. Elhatározták, hogy rendkívül súlyos büntetéssel sújtják mindazokat, akiket gazdasági üzérkedés érnek tetten, így többek között jövedelmi adóját 50 százalékkal felemlik.

tonné. Jegyző: Herskovits Sándorné.

KK-bizottság: Dr. Jordán Viktoria, dr. Berger Dezsóné, dr. Szenes Imréné, dr. Schwartz Istvánné, Simon Ignác, ifj. Markovits Andorné, Dávid Henrikné, ifj. Löb Károlyné.

Propaganda-bizottság: Dr. Katz Izsoné, Feuerstein Mártonné, Hegyi Andorné, Markovits Elemérné, Pomeranz Móráné, Rosenberg Andorné, Stark Adolfné, Holzmann Samuné.

Taggyűjtő bizottság: Fuchs Marcellné, Klein Sándorné, Hasenfeld Edéné, Kugler Zsigmondné.

Kultur-bizottság: Wertheimer Sándorné, Kertész Ferencné, dr. Klein Alfrédné, dr. Guttman Bélané, Dávid Leoné, Wohl Miklós, dr. Burger Dezsóné, dr. Rosenbaum Dezsóné, dr. Gergely Jánosné.

KH-bizottság: Guth Lajosné, dr. Fischer Samuné, dr. Markovits Aladárné, dr. Guttman Bélané, Schwartz Zoltánné.

Vigalmi bizottság: Dr. Braun Bélané, Glück Gyuláné, Schwartz Zoltánné, F. Friedrich Maca, Katz Károlyné, dr. Klein Sándorné, dr. Steiner Jenőné, dr. Zuger Sándorné, Friedmann Kálmáné.

Egy évre biztosítva van az ország cukorellátása

Bucuresti, szeptember 5. A cukorellátó hivatal értesítése szerint az elmúlt évi cukor-termelésből még 2400 vagon érintetlen. A szeptember 10-én kezdődő termelés folyamata alatt körülbelül 16.000 vagon cukrot fognak gyártani, tehát jövő év szeptemberében cukor-

készletünk körülbelül 18.500 vagonot fog kitenni. Minthogy Románia évi cukorfogyasztása csak 10.000 vagon tesz ki évenként és ebben az évben csak 10.500 vagonot fogyasztott el, az ország belső cukorellátása egy évre biztosítva van.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláshirdetéseket, üdülöhelyek és fürdők iránti hirdetéseket szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előrefizetés mellett közölünk. Jelígen levelekre, megkeresésekre csak választóllyal ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Palesztinai „Corona” beretvapenge oicsó és tartós. Kérje minden szaküzletben.

Uricsalánál középiskolás leány komfortos lakásban teljes ellátást kaphat. Cim: V. Alexandri 8, földszint.

Két diákot vagy diáklányt teljes ellátásra orth. kóser kosztal felveszek. Steiner Oradea, Str. Cuza Voda 82.

Ingyen nem, de hihetetlenül olcsón vásárolhat finom férfiruha- és kabátzöveket, készfűzőket, kötöttáru, maradékokat Finkelsteinnál, Stroiescu 3, udvarban. Uránia mozi háttamögött.

Vidéki központban jóforgalmu szakmában egyedül üzlet, esetleg ingatlanal együtt családi okból eladó. Cim a kiadóban.

Háziaszonyok figyelmébe! Gyakorlattal bíró cukrász tanfolyamot rendez. Felvilágosítást nyujt 10—11-ig. Str. Berde 2. II. em. 26.

Teljes ellátást kaphat zsidó uricsalánál IV—V-ik liceumista leány. Cim a kiadóban.

Nevelőnőnek, vagy gondozónőnek menne elszegényedett kereskedő 20 éves szorgalmas, falun élő leánya. Perfekt román, magyar, jiddis, háztartásban nagy jártasággal bír. Csakis szombattartó orth. zsidó uricsalád írjon „Hüségese” jelígere a kiadóba.

Ügyes kifutófiut keresünk azonnalra. Cim a kiadóban.

Egy középiskolás fiut teljes ellátásra el-fogadok. Abraham, Reg. Ferdinand 67.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

— Dela Comunitatea izr. ort. aut. din Cluj —
No. 762—1939.

Hirdetmény

nagytemplomi, saschevra és iskola-imaházi ülések bérlete tárgyában

Figyelmeztetjük mindazokat, akik a m. évben a Str. Parisban lévő nagytemplomban, a Str. Vladimirescuban lévő Sász chevra imaházban bérletek ülést és ezen bérletüket az idén is fenntartani óhajtják, hogy azt legkésőbb — még a Szelichosz napok előtt — szeptember hó 8-áig megújítani, illetve ebbeli szándékukat a hitközség Titkári Hivatalában, Str. Dubárlilor 1. szám alatt bejelenteni sziveskedjenek, mert ennek elmulasztása esetén ezen határidő lejártával az ülések a régi bérlekre való tekintet nélkül szabadon lesznek bérbeadva.

A Str. Berthelotban (volt Eötvös ucca) lévő Iskola-imaház ülésbérlei ugyancsak a fenti határidőig jelenthetik be a hitközség Titkári Hivatalában, hogy továbbra is óhajtják fenntartani bérletüket.

Fenti határidőn túl az ülések, amelyre a régi bérlek nem jelentettek be előveteli igényüket, szabadon lesznek kiadva bármely jelentkezőnek.

Egyben figyelmeztetjük azokat, akik egy-let, vagy magánimaházban vesznek ki ülést, hogy csak oly imaházban váltsanak bérletet, amely felmutat hitközségi engedélyt, mert a hitközség az engedélyt nem nyert imaházakat — mivelhogy azok a hitközséget károsítják — hatóságilag le fogja zárni és utolsó pillanatban nem lesz módjában a kö-zönségnek, hogy más ülésbérletet váltsón. Cluj, 1939. augusztus hó 24-én.
Az Imaház-bizottság.

RÁDIÓ-MŰSOR

Szerda, szeptember 6.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Csevegés. 19.17: Hanglemezek. 20.05: Felolvasás. 20.20: Rosca Ion orosz dalokat énekel. 20.40: Trandafirescu énekesnő olasz dalokat énekel. 21: Rádiózenekar. 22: Hírek. 22.15: Román dalok harmónikával. Közben 22.30: Hírek magyarul. 23: Hírek. 23.15: Vendégül zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Országos Postászenekar. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 18.10: Az Autótaxi Sofőrökthon Dalköre. 19.05: Cigányzene. 19.45: Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.25: Hanglemezek. 21.15: A rádió szalonzenekara. 22.40: Hírek. 23: Hanglemezek. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Csütörtök, szeptember 7.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Csevegés. 19.17: Hanglemezek. 20: Felolvasás. 20.15: Florescu Arta román dalokat énekel. 20.35: Capleanu hegedűművész hangversenye. 20.55: Szimónikus hanglemezek. 22: Hírek. 22.30: Hírek magyarul. 23: Angol lemezek. 23.30: Román est Angliában.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Zongora és mélyhegedű. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 18.10: Katonazene. 19: Előadás. 19.30: Énekszámok. 20.15: Hírek. 20.25: A rádió szalonzenekara. 21.30: Bakony. Szimóni. 22.10: A modern francia zene apja. Előadás. 22.40: Hírek. 23: Vonósnyegyes. 23.40: Hírek idegen nyelveken. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

A növényi olajok árát ismét emelték. A növényi olajgyárak kartellje, az Oficiul de Vanzare al Uleirilor Vegetale a növényi olajok alapárát kilogrammonként 1.60 lejfel emelte.

ISKOLAKÖNYV ÍRÓ-RAJZSZER
LEPAGE-NÁL - JÓ.
OLCSÓ

UJ KELET Legújabb hírek

Gandhi támogatja Angliát

(ötödik oldali cikkünk folytatása.)

Simla, szeptember 5. A Stefani tudósítója jelenti, hogy Gandhi, a hindu nemzeti mozgalom vezére, kedden hosszú megbeszélést folytatott India alkirályával. Ellenőrizhetetlen hírek szerint Gandhi támogatását ígerte meg Angliának.

London, szeptember 5. A Stefani értesülése szerint az angol kormány 25 millió font sterlinggel fog hozzájárulni India védelmi berendezkedésének tökéletesítéséhez.

Dél-Afrika is Anglia mellett áll

Capetown, szeptember 5. Dél-Afrika parlamentje 80 szavazattal 67 ellenében elfogadta Smuts tábornok javaslatát a Németországgal való kapcsolatok megszakítására.

Marokkó és Libanon hűségnyilatkozata

Párizs, szeptember 5. (Rador). Hír szerint Marokkó szultánja és Libanon köztársasági elnöke elhatározta, hogy országuk minden erejükkel Franciaország mellé állanak, hogy

közös győzelmet arassanak Németország felett.

London, szeptember 5. A Stefani értesülése szerint Tanganyika tartomány kormányzója elrendelte az összes Tanganyikában tartózkodó német alattvalók internálását.

Togó harcolni akar Franciaország mellett

Párizs, szeptember 5. A Havas jelenti Togóból: Franciaország hadüzenetének hírére a togói lakosság vezetői tömegesen felvonultak a kormányzósági palotához, hogy kinyilvánítsák bizalmukat Franciaország sorsában és hadseregének győzelmében. „A togóiak — mondották a vezetők — készek bármely áldozatra a francia haza érdekében és ezt a csatatereken is bizonyítani fogják”.

Észak-Irország hű marad Angliához

Belfast, szeptember 5. Dabercorn herceg, Észak-Irország kormányzója üzenetet intézett az angol királyhoz, amelyben az észak-irrországi irek lojalitásáról biztosította a trónt és az angol világbirodalmat.

Róma dicsekszik, hogy először barátkozott Oroszországgal

Róma, szeptember 5. A Messagero részletesen foglalkozik az Olaszország és a Szovjetunió közötti megemlékezési és barátsági paktum megkötésének történetével. Olaszország volt az első állam Európában, amely megemlékezett a Moszkva ellen megindított diplomáciai összeesküvést és az 1933 szeptemberében kötött megemlékezési szerződéssel visszahozta a szovjeteket az európai politikai élet kon-

certjébe. Különösen ma, amidőn a nyugati kancelláriák fokozták káros tevékenységüket, amelynek katasztrófális következményei most kezdenek megmutatkozni — írja a Messagero — ez a paktum nyílt és becsülettel megnyilvánulása a népek közötti megegyezés és együttműködés szellemének, a közös munka és a béke érdekében.

Weizmann biztosította Chamberlaint a zsidó nép támogatásáról

LONDON, szeptember 5. (Rador). Weizmann Chaim, a Jewish Agency elnöke, táviratot intézett Chamberlain angol miniszterelnökhöz, amelyben biztosítja Angliát a zsidóság maradéktalan támogatásáról. A zsidó nép a nyugati demokráciák oldalán kíván harcolni, a végső győzelemig.

Az orosz-német szerződés titkos záradéka

ANKARA, szeptember 5. Jólétesült török körök szerint a német-orosz megemlékezési szerződés olyan titkos záradékot tartalmaz, amely szerint a szerződés automatikusan megszűnne abban az esetben, ha Törökország támadás áldozatává válna Németország, vagy egyik szövetségese részéről.

Amerika hadihajókkal védi hazatérő polgárait

Washington, szeptember 5. (Rador.) Edison tengerészeti miniszter a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt: Olivasták az újságok azon híradását, hogy a Karáibi tengerben tengeraltjárók tartózkodnak. Nem tudjuk körülhatárolni, hogy mi fog történni. Az amerikai tengerügyi hivatal — mondotta továbbá Edison — nem kapott hivatalos megerősítést arról, hogy vannak-e tényleg tengeraltjárók a Karáibi tengeren.

Az amerikai kormány két óra hosszúságú minisztertanácsa után Edison kijelentette az újságírók előtt, hogy a

kormány pillanatnyilag tanulmányozza azokat a módszereket, amelyek lehetővé teszik az Európából hazamenekülő amerikai polgárokat szállító hajók megvédését. Az Egyesült Államok kormányának az a szándéka — mondotta Edison — hogy az atlantióceáni hajózási ut mentén hadihajókat vonaltasson fel az amerikai és az amerikaiakat szállító idegen hajók védelmére. A kormány még a holnap nap folyamán meghozza ez irányú határozatát — fejezte be nyilatkozatát az amerikai tengerészeti miniszter.

A megbénult diplomácia

London, szeptember 5. Az angol tájékoztató minisztérium közleményben jelenti, hogy Németország megtagadta Henderson angol nagykövetség és a berlini angol követség tagjainak a holland határ átlépését, mielőtt még az angol kormány engedélyezte volna a londoni német nagykövetség tagjainak Angolország elhagyását. A holland kormány közvetítette a követcsereket, amelyet a tegnapi nap folyamán végrehajtottak.

Berlin, szeptember 5. (Rador.) A háboruszkodó felek érdekeinek képviselőit a következőképpen látják el: A franciaországi németeket Svédország, a Németországban élő franciákat az Egyesült Államok, az Angliában élő németeket Svájc, a Németországban élő angolokét az Egyesült Államok, a Lengyelországban élő né-

meteket Hollandia és végül a Németországban élő lengyeleket Svédország.

Párizs, szeptember 5. A sajtóra vonatkozó fennálló törvények hiányait pótolva, a kormány rendeletet adott ki, amelyben eltiltja a Franciaország ellen irányuló katonai műveleteiről szóló kedvező hírek közlését, vagy olyan hírek közlését, amelyek káros befolyást gyakorolhatnak a hadsereg, vagy a lakosság szellemére. A rendelet ellen vétőket egy évtől tíz évig terjedő fegyházzal és pénzbüntetéssel sújtják.

Ankara, szeptember 5. A Havas távirati iroda jelenti, hogy Törökország hétfőn szentesíti a Franciaországgal kötött kereskedelmi szerződést. A két ország közötti kereskedelmi forgalom a magánkompenzációk elvén fog alakulni.

„Senki sem bizik a Führeretek szavában!”

London, szeptember 5. (Rador). Az angol rádióban német nyelven felolvasták a felhívást, amelyet Chamberlain a német néphez intézett. Chamberlain felsorolja az okokat, amelyek a jelenlegi fegyveres konfliktushoz vezettek és ismerteti a vitás kérdések békés megoldásának módjait, majd ezeket mondja:

— Miért érezzük kötelességünknek azt, hogy egy keleti nemzetet megvédjünk, amidőn érdekeink nyugaton vannak? A válasz — és sajnálom, hogy ki kell mondanom — mert Angliában senki sem bizik ma már a ti Führeretek szavában.

— Szavát adta, hogy tiszteletben fogja tartani a locarnói szerződést és megszegte szavát, Szavát adta, hogy nem akarja és nem is kívánja Ausztria bekebelezését és meg-

szegte szavát. Kijelentette, hogy nem nyúl a csehokhoz és mégis megtette. München után szavát adta, hogy nincs többé területi követelés Európában és nem tartotta meg. Szavát adta, hogy nem akar megszerzeni egyetlen lengyel provinciát sem és nem tartotta tiszteletben.

— Evekben keresztül esküdött, hogy halálos ellensége a bolsevizmusnak és most szövetségese lett. Csodálkozhatnak tehát azon, hogy adott szava annyit sem ér számunkra, mint az a papír, amelyen írva van? Német nép! A vezérek most feláldoz benneteket a háború szerencsejátékában, hogy kalibáljon abból a lehetetlen utvesztőből, amelybe belekerült. Ebben a háborúban nem ellenetek harcolunk.

A lengyel kormány bizik a győzelemben

London, szeptember 5. (Rador). VI. György király elnökletével a titkos tanács ülést tartott, amelyen a háború problémáival foglalkoztak.

Varsó, szeptember 5. (Rador). A lengyel távirati iroda jelenti: Dél-Lengyelországban és Posenben a lengyel csapatok gyors mozdulataival sikerült az ellenfél felvonulását megzavarni. A lengyel javasság hatásos ellen-támadás során szétszórta a németek több harci szekeres különítményét. A foglyok száma jelentős.

A németek ejtőernyőn, lengyel katonai uniformisba öltöztetett ágenseket juttatnak lengyel területre, ami a háború szabályainak flagráns, de nem első megsértése a németek részéről.

A lengyel kormány felhívást intézett az ország lakosságához, hogy őrizze meg nyugalmát.

A kormány biztosítja Lengyelország lakosságát, hogy sikeres befejezéshez fogja juttatni az államvédelem művét és a legnagyobb erőfeszítések árán, rendíthetetlen hittel fogja győzelemre vinni Lengyelországot és szövetségeseinek ügyét.

Varsó, szeptember 5. A Havas jelenti: Kedden délelőtt távoli ágyudörgés volt hallható a lengyel fővárosban. A fronton hétfő óta a helyzet változatlan.

Spanyol katonai intézkedések

Madrid, szeptember 5. (Rador). A spanyol kormány számos védelmi intézkedést fogantatott a Pireneusokban és Spanyol-Marokkóban. A spanyolmarokkói megerősített helyőrség száma ma már körülbelül százezer főnyi.

A fiatal orosz korosztályok behívása

Moszkva, szeptember 5. (Rador). Vorosilov elrendelte az 1918—1919. évi korosztály behívását szeptember 15-től október 15-ig terjedő időtartamra. Hasonlóképpen behívják azokat az idősebb évfázatok is, amelyek eddig nem teljesítettek katonai szolgálatot.

Szigorúan tilos minden tüntetés a mozikban és nyilvános helyiségekben

Bucuresti, szeptember 5. A sziguranca vezérigazgatósága a közönség tudomására hozza, hogy szigorúan tilos bármilyen természetű tüntetés a mozitermekben, amidőn a vásznon olyan egyéniségek jelennek meg, akik a nemzetközi életben szerepet játszanak. A rendelkezés elleni kihágásokat a következőkkel büntetik:

Azonnal felfüggesztik a darab vetítését és kiüritik a termet. A rendeletet a követ-

kezéppen hajtják végre: Amidőn ilyen tüntetésre kerül sor, a film vetítését hivatalból felfüggesztik, felgyújtják a lámpákat, a rendőrség felszólítja a nézőközönséget a terem kiürítésére. Amennyiben a közönség vonakodna a felszólításnak eleget tenni letartóztatásokra kerül sor. Ugyancsak tilos minden hasonló tüntetés, bármely nyilvános helyen.

vetelések ügyében. Minthogy ezideig semmiféle válasz nem érkezett erre vonatkozólag, a munkások megbízottainak sürgetésére a munkálty felügyelőség újabb egyeztető tárgyalást hívott össze.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
Székhely: Cluj, Strada Baron L. Pop 18
Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa po-
plátitá
No. 30523

16. Telefon
Havonta 1
évre 600,
főldre: H
félre: H
Hirdetések
„UJ KEI
bánati z
ja. Cikkei
forrás me

Roose

Megh

A
nak m
tonai
felől
Poros
vissza
gyobb
ket a
szavó
dik, m
ponto

A
gyel
a ny
vonat
és c
szörn
pedig
rül k

nyilv
mole
utal
vetke

a né
nok
suds

VARS
varsói r
félsza
a fővár
a felh
jelentke
Varsó
munkák
szükség

Vars
nagyve
elkötö
a távir
sülteke
Berlin
a néme
élelmis
felvétel
és tiszt
át az in
szu szü
Varsó
lás köz
niában
gyors
ugraszt
ejtett.
nagy s
kisérelt
sát. Ez
és ezér
ki az e
löttek

Berlin
ország
közleke

Varsó
lás sze